

S
O
L
I
A

THE
HERALD
JACKSON, MI

NOV/DEC
2013

Christ is Born! Glorify Him!
Hristos se Naște! Măriți-L!

VOL.
LXXVIII,
Nos. 11-12

SOLIA

CHAIRMAN:
Most Rev. Archbishop
Nathaniel Popp

VICE-CHAIRMAN:
Right Rev. Bishop Irineu Duvlea
ENGLISH EDITOR / SECRETARY:
Archdeacon David Oancea
ROMANIAN EDITOR:
Fr. Dan Hoarste
STAFF:
V. Rev. Igumen Calinic Berger, Ph.D.
V. Rev. Dr. Remus Grama
Archdcn. Sebastian Dumitrascu
Mr. Mark Chestnut
Mr. Richard C. Grabowski

SOLIA — THE HERALD (ISSN 0038-1039) is published bi-monthly for \$15.00 per year: United States, \$20.00 per year: Canada, and \$25.00 per year in other countries by The Romanian Orthodox Episcopate of America, 2535 Grey Tower Road, Jackson, MI 49201-9120. Periodicals postage paid at Jackson, Michigan, and additional offices. Phone: (517) 522-3656, Fax: (517) 522-5907. E-mail: solia@roeae.org. Internet: <http://www.roeae.org>.

POSTMASTER: Send address changes to: SOLIA — THE HERALD, P.O. Box 185, Grass Lake, MI 49240-0185, U.S.A.

Articles and news published in SOLIA do not necessarily reflect the views or the endorsement of the Romanian Orthodox Episcopate of America.

CONTENTS

ENGLISH SECTION

<i>Nativity Pastoral Letter 2013,</i>	
His Eminence, Archbishop NATHANIEL	3
<i>A Centennial Celebration in Saint Paul,</i>	
Minnesota	4-5
<i>The Importance of American Thanksgiving Day,</i>	
V. Rev. Igumen Calinic (Berger)	6-7
<i>Information on Sexual Misconduct Prevention</i>	
<i>and Response, Orthodox Church in America</i>	7
<i>A Conversation with Metropolitan Kallistos Ware,</i>	
Ancient Faith Radio	8-9, 12
<i>The Nativity: God Becomes Human to Show Us</i>	
the Way, Fr. Thomas Fitzgerald	10-11
<i>Purchase 2013 Wall & Pocket Calendars</i>	12
<i>Financial Report</i>	13, 15
<i>Hierachal Schedule</i>	14-15
<i>Help a Mission</i>	15

ROMANIAN SECTION

<i>Scrisoare Pastorală la Nașterea Domnului, Dumnezeului și Mântuitorului Nostru Iisus Hristos – 2013,</i>	
I.P.S. Arhiepiscop NATHANIEL	16
<i>Părintele Dumitru Stăniloae, Părinte Bisericesc</i>	
Contemporan	17
<i>Sfântul Daniil Sihastru - duhovnicul Sfântului Ștefan cel Mare –18 decembrie</i>	18
<i>Învățăm de la Sfinții Părinți... Despre Nașterea Domnului...</i>	19, 23
<i>Parohia Ortodoxă Română „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din Palm Springs în sărbătoare,</i>	
Pr. Ioan Cozma.....	20, 24
<i>1700 de ani de la Convertirea, Sfântului Împărat Constantin cel Mare - Proclamarea Edictului de la Milan -</i>	21-22
<i>Păienjenița</i>	23
<i>Primul Crăciun</i>	23
<i>Scrisoarea bătrânlui cerșetor, Florica Bațu Ichim.....</i>	23

CLERGY CHANGES

ORDINATIONS

BRATOSIN, Rev. Deacon Carol, was ordained into the Holy Priesthood by His Eminence, Archbishop NATHANIEL on October 20, 2013, at St. John Chrysostom Mission, Old Hickory/Nashville, TN and attached there.

ACCEPTED BY EPISCOPATE COUNCIL

AGOSTON, Rev. Florentin G., was conditionally accepted into the ranks of the clergy of the Romanian Orthodox Episcopate of America by the Episcopate Council on September 5, 2013.

CONSTANTIN, Rev. Fr. Lucian V., was conditionally accepted into the ranks of the clergy of the Romanian Orthodox Episcopate of America by the Episcopate Council on September 5, 2013.

PROCA, Rev. Fr. Dumitru, was accepted into the ranks of the clergy of the Romanian Orthodox Episcopate of America by the Episcopate Council on September 5, 2013, and attached to St. Elias Mission, Anjou, QC.

RELEASES/ASSIGNMENTS

AIRNEI, Rev. Fr. Mircea, was released from his duties as Parish Priest of St. Andrew Mission, Brooksville, FL, and from the Romanian Orthodox Episcopate of America, and transferred to the Diocese of Eastern Pennsylvania (OCA), effective November 1, 2013.

COROI, Archimandrite Lucian, was released to Metropolitan Tikhon (OCA) for release to the Church of Romania, effective July 25, 2013.

PETRESCU, V. Rev. Fr. Aurel, was released from his duties as Parish Priest of St. John of Suceava Mission, Manchester NH effective May 19, 2013, and assigned as Parish Priest of St. Philothea of Arges Mission, Hagerstown, MD effective June 23, 2013.

SUSPENSIONS

STOIAN, Rev. Hieromonk Iustin, was suspended from all Priestly functions effective November 15, 2013.

PASTORAL LETTER 2013

NATIVITY OF OUR LORD AND GOD AND SAVIOR

JESUS CHRIST

Dearly Beloved Reverend Clergy, Venerable Monastics and Devout Faithful of our God-protected Episcopate:

CHRIST IS BORN! LET US GLORIFY HIM!

By God's grace, we have come to celebrate the birth of our Lord Jesus Christ. Thanks be to him!

Christmas is an invitation to us to come to the manger wherein rests the infant Messiah and to make ourselves to be like little children. It is a time of the year when the words of the Cherubic Hymn that we sing during the Divine Liturgy have special meaning: "Let us lay aside all earthly cares."

Indeed, who has fewer cares than a trusting child? We must also put aside our daily concerns so that, emptied of self and with open heart, we may in fact, "receive the King of all," paying homage to the newborn Prince of Peace, King of kings and Lord of Lords.

Laying our gift of trust in him at his feet, we are immediately rewarded with his blessing on us, the blessing of Hope. Without hope, man is devoid of a purpose to live, of a future, of a tomorrow. Hope is something positive, the possibility of change, and this, for the better.

Alone, man is unable to overcome the world; but in Christ, all things are possible. Every philosophy, every human plan or scheme is nonsense unless based on the truth which radiates from the Christ child in the cave.

By his life and teaching, the Lord Christ has lifted our spirits to the heavens by telling us that he came to give us life and life more abundantly. This abundance is not a quantitative one but qualitative, of true value, which held good for our fathers, for us and for the generations to come. Regardless of the times, the government or powers that be, God's values are forever.

These lasting values, that the world was created good by God and that man, every human being, is made in his image and likeness, are made known to all who accept the Lord and put their trust in him.

This trust in the Savior refreshes us daily, renews us, lifts our hearts from our daily cares and quickens our bodies. Thus, every minute of each day is precious, because it is an opportunity to bear witness to him by our own words and actions. We thereby urge others to come with us to the cave, to believe and trust, to have hope and press forward, fulfilling this life and preparing for the continuation of our existence in eternity.

All mankind mystically approaches Bethlehem, running to follow the rays of the God-sent star, to bask in the resplendent light radiating from the child in the cave. National boundaries and races all disappear in the penetrating, searching, probing, revealing illumination beaming forth from that shelter in the earth. At his side, we are united with our loved ones: both those near and those far; those on earth and those in the bosom of Abraham; those into whose eyes we can see, and those whose gaze we can only recall; those whose hands we can grasp, and those whose hands we can only remember. Yes, the entire Church from all time kneels in adoration with the angelic host at the foot of the Lord, the infant Messiah.

Dearly Beloved:

Let us be glad and rejoice in this day, for a new earth and a new heaven are ushered in! Our hope, indeed, is in the name of the Lord who made heaven and earth.

Christ is born, and hope is renewed!
Christ is born, and darkness is dispelled!
Christ is born, and we are saved by faith!

+ NATHANIEL

By the grace of God and the will of the people,
Archbishop of Detroit and The Romanian Orthodox Episcopate of America

A CENTENNIAL CELEBRATION IN SAINT PAUL, MINNESOTA

Clergy and faithful with Archbishop Nathaniel after the Divine Liturgy on Sunday.

During the beautiful weekend of October 11-13, 2013, St. Mary Romanian Orthodox Church in Saint Paul, MN celebrated a very special event in the life of our community: 100 years since the founding of the parish (May 18, 1913) and 99 years since our ancestors built the church (October 14, 1914). Many people came from near and far just to take part in this celebration.

The first Romanian immigrants settling in the Saint Paul area around the year 1900 found themselves in a land with strange customs and new lifestyles. They had no friends except their fellow immigrants who were also struggling to learn the ways of this new country. These Romanians brought to their new country very little of monetary value. However, they did bring with them a steadfast religious faith replete with beautiful traditions. This faith, with its beautiful services and traditions, was complemented by the rich ethnic background of the immigrants. Their faith and determination made it possible for us to come together this October weekend to celebrate as a family the Centennial of our church.

It has been a long-standing tradition in our Parish to set aside time for the children and youth to have an opportunity to get to know their Hierarch. Therefore, the festivities began on Friday, October 11 with Vespers and “*The next 100 Years*” – a night for Children and parents with Archbishop Nathaniel. The parents prepared the dinner, and the children, with help from Ms. Silvia Antonescu and Mrs. Prascovia Bortnova, prepared a short religious program with poems and songs.

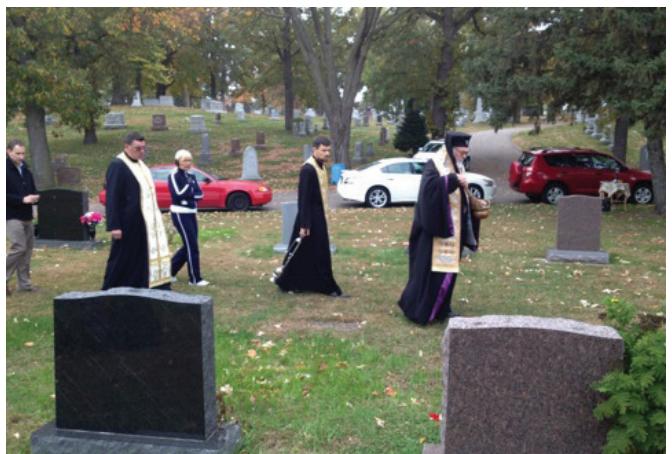
On Saturday morning, Archbishop Nathaniel celebrated the Divine Liturgy assisted by Father Mircea Vasiliu, the parish priest, Fr. Georgel Oanca, former parish priest, Fr. Ioan Lupescu from Holy Nativity Church in Chicago, and the MEOCCA (Minnesota Eastern Orthodox Christian Clergy Association) priests: Very Rev. Abbot John Magramm, Fr. Paul Hodge, Fr. Thomas Begley and Protodeacon Fr. Basil Gilliland. The Holy Liturgy was followed by lunch in the parish hall.

In the afternoon, Archbishop Nathaniel officiated a

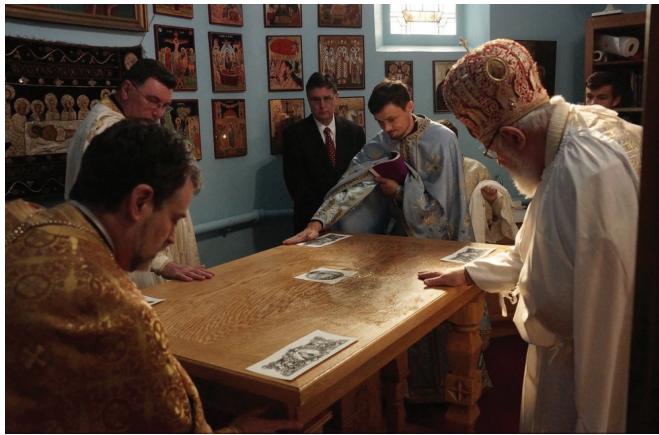
Memorial Service at Oakland Cemetery, in remembrance of all of the repose members of the Parish who put their heart, soul and hard work into establishing, building and maintaining our church for the past 100 years. After the Parastas, his Eminence blessed the graves. The people remembered in the Memorial Service are the reason we can stand today in our beautiful church, on such a unique occasion, and celebrate 100 years of history in the making.

Following the Memorial service, the Great Vespers service was celebrated in the church by Fr. Mircea Vasiliu, Fr. Ioan Lupescu and Fr. Georgel Oanca. A reception for all the guests took place in the evening at St. Katherine Ukrainian Orthodox Church Social Hall with Romanian food, music and traditional Romanian dance offered by the “Dunarea” children’s dance group and the “Izvorasul” adult dance group, both prepared by maestro John Omorean.

On Sunday, October 13, Archbishop Nathaniel celebrated the Hierarchical Divine Liturgy assisted by Rev. Frs.: Mircea Vasiliu, Ioan Lupescu, Georgel Oanca and Paul Hodge. The Liturgy was attended by members and

Archbishop Nathaniel blessing the graves in Oakland Cemetery.

Archbishop Nathaniel consecrates the new Altar Table assisted by Fr. Mircea Vasiu (parish priest) and visiting clergy.

friends, old and young, some who remember the founders of our church, and some who might be remembered on the occasion of the bicentennial. However, we all were united in prayer and thanked God for allowing us to be present on such a special occasion. During the Liturgy, Archbishop Nathaniel consecrated the new Altar Table carved by Rev. Fr. Onisie Morar and donated by Dr. Elena Lozne. Special guests for the event included: Gheorghe Predescu, the Romanian General Counsel from Chicago and Patrick Ledray, the Honorary Consul of Romania from Minneapolis. The weekend concluded

with a festive anniversary banquet at our parish social hall with traditional food and pastries.

Upon reflection, the weekend-long event brought together and solidified us as a family in Christ. That weekend, we were all together, and as a spiritual father once said, “wrapped in the omophorion of the Church and lifted up into the heavens”.

Everyone had a part in making it a success: the chairperson of the Centennial celebration –Mrs. Georgia Omorean (Parish Council president); the co-chairmen: Adrian Pîrvu, Tudor Felea, Octavian Cornea, Dorina Vincze, Psa. Eugenia Cerghizan; our children who performed on Friday night, our parishioners and guests at the Sunday banquet; the “Dunarea” children dance group and “Izvorasul” adult dance group that performed traditional Romanian dances; and last but not least, the ladies who prepared the wonderful food for this event.

This weekend was not only a celebration of the lives of those who have toiled to build up this church. It was also a celebration and a message to the present and future generations. The parishioners of today must follow in the footsteps of the founders of the church and keep their faith strong in a world full of perils and challenges. They must also continue to work hard to maintain the church and preserve it for the next generation. The torch must be passed on to the young Orthodox faithful who, with God’s help, will carry it on with care, respect and pride.

Children and parents with Archbishop Nathaniel on Friday evening.

THE IMPORTANCE OF AMERICAN THANKSGIVING DAY

by
V. Rev. Igumen Calinic (Berger)

Thanksgiving Day is an American religious holiday. The importance of this fact cannot be overstated. It was meant to be a solemn day not only of gratitude towards God, but also of repentance for both national and personal sins; in other words, an occasion of reorientation towards God. As such, it bears upon the Christian in two ways: as an opportunity to do just that, and as an occasion to reflect upon what our Founding Fathers and other great leaders envisioned as our identity as a nation. This is all but totally obscured today, since this sacred commemoration is trivialized as “Turkey Day” or simply as a day to watch parades or football games. Why is it important for Christians to pause and honor this day? How did the men who established it envision its celebration?

In the first place, thanksgiving to God has an important role to play in the spiritual life of the Christian. St. Paul directs us to begin and end each activity with thanksgiving (1 Thess 5:18; Col 3:17). We might call it a powerful “attitude adjuster.” When we give thanks to God for all the good things we have received, we acknowledge that God ultimately provided the circumstances, opportunities, people and the strength to bring something to a successful outcome. Thanksgiving prevents pride, because we acknowledge that our success is not the result of our own efforts, which are always insufficient. When we give thanks to God even for the bad in our lives – unfavorable events, disappointments, illnesses, etc. – then we confess that even in these things, God is able to create something good. In this case, giving thanks is an act of faith that “all things work towards good for those who love God” (Rom 8:28). The bad remains bad – but we learn to trust God nevertheless. Thanksgiving thereby can help a Christian maintain equilibrium and stability in the spiritual life, preventing pride, on the one hand, and despair, on the other.

Secondly, thanksgiving helps us stay oriented to God. We might take as an example the ten lepers cleansed by Christ (Lk 17:11-19). All ten made the effort to seek out Jesus, and all ten had the humility and the faith to be healed by Him. Yet only one turned back to give thanks for his healing. By so doing, he oriented himself to the Giver more than the gift. In fact, the purpose of the gift was to reveal the Giver. So with us: if we want to stay firmly focused on Christ, we must develop an attitude of

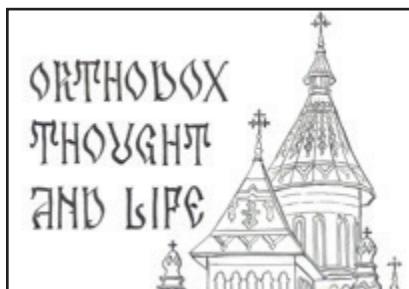
gratitude.

The result of consciously giving thanks to God is a renewal of energy in the Christian life. Thanksgiving allows us to move forward to the next task or challenge presented to us by God, because it brings proper closure to what is behind us. Through thanksgiving to God, the good does not thereby make us complacent, and the bad does not utterly defeat us.

These principles were understood by the Founding Fathers of our country. We see, for example, that several of the Thanksgiving Day Proclamations in the history of the United States were issued in times not of plenty, but of great peril. The Continental Congress issued such a proclamation in 1777, while the British occupied Philadelphia and had driven them off. President Abraham Lincoln issued one in 1863 in the midst of the total decimation brought about by the Civil War.

Public Thanksgiving days were celebrated from the very foundation of the new world, at first in the Spanish territory of what is now the United States in the 16th century. The Commonwealth of Virginia proclaimed such a day in 1607. Of course, the Thanksgiving celebration which captured the heart of America was that celebrated in Plymouth, 1621, at which event both the settlers and natives celebrated together. The event became an icon of hoped-for unity, and what could unite all was an act of gratitude to our common Creator.

The documents themselves reveal not only the intent of these events, but the character of the men who issued them. The *first* national “Proclamation of Thanksgiving” was issued by the Continental Congress in 1777 from its temporary location in York, Pennsylvania, while the British occupied the national capital at Philadelphia. Delegate Samuel Adams wrote the first draft and Congress adapted the final version. The text stated that Thursday, December 18, 1777, would be set aside “for solemn Thanksgiving and Praise: That at one time and with one voice, the good people may express the grateful feelings of their hearts, and consecrate themselves to the service of their Divine Benefactor; and that ... they may join the penitent confession of their manifold sins whereby they had forfeited every favor ... that it may please God through the merits of Jesus Christ mercifully to forgive and blot them out of remembrance...”. The

Congress goes on to ask blessings upon public officials, the army, tradesmen, farmers, and especially teachers, that God would “take schools and seminaries of education, so necessary for cultivating the principles of true Liberty, Virtue and Piety, under his nurturing Hand; and to prosper the means of Religion, for the promotion and enlargement of that Kingdom, which consisteth ‘in Righteousness, Peace and Joy in the Holy Ghost’ [Rom 14:17].”

Would the Fathers agree to football games on this day? Do they help or hinder us from reflecting, giving thanks to God, or even having a conversation with a friend or relative whom we have not seen for a long time? We have the answer in the text itself: “And it is further recommended that servile labor and such recreation, as though at other times innocent, may be unbecoming the purpose of this Appointment, be omitted on so solemn an occasion.”

Our first President, George Washington, was also the first President to issue a Thanksgiving Proclamation. It was a one-day event, not annual, to take place on Thursday, November 26, 1789. President Washington exhorted not only “that we may then all unite in rendering unto Him our sincere and humble thanks – for his kind care and protection ... and the favorable interpositions of his Providence which we experienced...” but also, that we “beseech him to pardon our national and other transgressions...”.

Perhaps the most famous Thanksgiving Proclamation was issued by Abraham Lincoln for the final Thursday of November, 1863. The day has been celebrated annually ever since, though only formalized in 1941. Reflecting upon the events of the nation, President Lincoln wrote: “No human counsel hath devised nor hath any mortal hand worked out these great things. They are the gracious gifts of the Most High God, who, while dealing with us in anger for our sins, hath nevertheless remembered mercy.... It has seemed to me fit and proper that they should be solemnly, reverently and gratefully acknowledged as with one heart and voice by the whole American people. I do therefore invite my fellow citizens ... to set apart ... a day of Thanksgiving and Praise to our beneficent Father who dwelleth in the Heavens. And I recommend ... they do also, with humble penitence for our national perverseness and disobedience, commend to his tender care all those who have become widows, orphans, mourners or sufferers ... and fervently implore the interposition of the Almighty Hand to heal the wounds of the nation and to restore it ...”. With all seriousness and dignity, Lincoln ended the proclamation: “In testimony whereof, I have hereunto set my hand, and caused the seal of the United States to be affixed. Done at the city of Washington, this third day of October, in the year of our Lord one thousand eight hundred and sixty-three...”.

American Thanksgiving day cannot be taken for granted. It is a testimony to what made our nation great:

INFORMATION ON SEXUAL MISCONDUCT PREVENTION AND RESPONSE

SYOSSET, NY
[OCA]- At their Fall 2013 meeting, members of the Holy Synod of Bishops of the Orthodox Church in America approved and issued a revised *Policy, Standards, and Procedures on Sexual Misconduct* with the goal of providing a safe and healthy environment for all of the faithful.

A new page featuring detailed information and resources is now available on the OCA web site at <http://oca.org/about/sexual-misconduct>. Among the accessible resources are Policies, Standards, and Procedures of the Orthodox Church in America on Sexual Misconduct, a Summary and checklist of responsibilities and procedures, and Annual Parish Compliance Report forms.

The site also offers Information on the OCA's Office of Review of Sexual Misconduct Allegations [ORS-MA], which is responsible for assisting the Holy Synod of Bishops and the Church with matters concerning allegations of sexual misconduct. The Committee is under the authority of the Holy Synod and is chaired by the Chancellor of the Church, who is the day-to-day supervisor of the Office.

faith in Almighty God. Such a country could not have arisen in atheism. In fact, nothing great has ever come out of atheism. When the ruler is distinguished from the ruled only by opinion and passions, without accountability to God, only tyranny can result. However, when the ruler sees himself as a sinner who is also accountable to God, then justice can be wed to mercy, and equality of men established. This was clearly understood by the men who composed the various Thanksgiving Proclamations.

American Thanksgiving is providentially celebrated at the end of November, and is seen thereby as the beginning of the Christmas season. And, indeed, the holiday is a proper preparation for Christmas, because Christmas celebrates a gift of God for which we did not ask, nor earn, and most certainly did not deserve: the birth of His Son, Jesus Christ. Let us therefore honor our American Thanksgiving holiday with all seriousness and dignity, just as the men who instituted it intended it to be.

A CONVERSATION WITH METROPOLITAN KALLISTOS WARE ON THE SACRAMENTAL LIFE, PART I

The Illumined Heart Radio Broadcast [Ancient Faith Radio (ancientfaith.com/podcasts/illuminatedheart), March 7, 2008] – Transcribed by Thomas Katsampes [tpkatsa.wordpress.com]

Prologue: Ancient Faith Radio welcomes you to this special edition of the Illumined Heart with Kevin Allen. Today, Kevin's guest host on the program is Father Steve Tsichlis, Senior Pastor of St. Paul's Greek Orthodox Church in Irvine, CA, and Father Steve's special guest for this exclusive Illumined Heart interview is His Eminence Metropolitan Kallistos Ware. Their topic will be: Understanding the Sacraments. St. Paul's recently hosted His Eminence Metropolitan Kallistos to Southern California for a two-day packed house seminar to the general public titled, "Drawing Closer to the Saviour: The Sacramental Life." CDs of this seminar are available for purchase by calling St. Paul's church office at 949-733-2366. . . .

Metropolitan Kallistos is probably the best known Orthodox teacher and scholar in the world today. His books, *The Orthodox Church* and *The Orthodox Way* have become standards of introduction to the life and faith of the Christian East. He has also served as a translator of Liturgical texts, as well as translating the *Philokalia*, the classic collection of Orthodox writing on spirituality, asceticism, and the Jesus Prayer. St. Vladimir's Seminary Press has also published the first volume of Metropolitan Kallistos' collected works, *The Inner Kingdom*. . . .

Fr. Steve Tsichlis [ST]: . . . Your Eminence, when we speak of mystery, when we speak of the mysteries of the Church, and very specifically the **sacrament of baptism**, which at this point in the history of our Church is given as a gift mostly to infants. I was wondering if you could talk a little bit about how and [in] what way the sacrament of baptism works in the life of an infant, even before that infant has a conscious faith in or perhaps even an awareness of God's presence.

Metropolitan Kallistos Ware [KW]: That is an interesting question. In the ancient Church, there is reason to believe that the practice of infant baptism existed from New Testament times, though the evidence is not absolutely decisive. It is true, however, that until the fourth or fifth century, most Christians were not bap-

tized in infancy but as adults; and we may well ask the question that you've posed, if the infant doesn't understand what is happening, why should it be baptized?

My answer is that none of us is saved alone. We are saved as members of a community, of a living family. Salvation is communal, not solitary. We are members one of another, living in each other's lives; and so, when a child is born, we wish to bring him or her at once into this community of faith, into the shared life of the Church. We believe that it is best for a child to grow up inside the Church, not outside; that he or she should be part of the family from the beginning, rather than looking in from the outside until a certain moment of adulthood. So, we believe that at baptism, though the child does not know what is happening, yet the faith of the community and in particular the faith of the Godparents avails for the child. As she or he grows up, they will need to make a conscious commitment; they will need to make this faith their own. But at the beginning, the faith of others supports and surrounds the child, so that the child does not grow up isolated outside the family, but surrounded by the faith of the other members of the family.

ST: So, Your Eminence, a question that many Christians ask today is whether or not salvation is even possible without the sacrament of baptism. What do you say, sir?

KW: In the New Testament, there are certainly passages which suggest that you cannot be saved without baptism, which state that unless a person is born again through water and the Spirit, they cannot enter the kingdom of heaven. I would not want to stop there. God decides in His absolute freedom who will be saved and who will not be saved. We humans cannot set limits to that Divine freedom. So God can certainly save people without baptism. But we may apply here a phrase used in Roman Catholic theology: God is not bound to the sacraments, but we are bound to them. So far as we are concerned, we need to be baptized. We cannot say baptism is optional; it is essential. But God is not bound to work only through the sacraments. He can save whom He will in the way that He wishes. This is a deep mystery which we do not understand, and so we have no right to say those who have not been baptized will go to hell. God may have plans for them that we do not know about. What we do know is, and this is clearly stated in the first epistle to Timothy, is this: God desires everyone to be saved and to come to the knowledge of the

truth. So the offerance of salvation is made to all without any exception whatever. No one is predestined to go to hell. All have the possibility to be saved. God's invitation is universal. But how people are saved – that is known to God, not to us.

ST: Your Eminence, could you address just briefly the connection between the sacrament of baptism and the **sacrament of chrismation**, or what Roman Catholics call confirmation; because of course they do confirmation much later than baptism, and yet we remain in the ancient pattern of doing baptism and chrismation together as different mysteries but in the same context. . . .

KW: Until the 17th century, the Orthodox Church did not have a single clear list of what are sacraments or mysteries. Different fathers give different numbers for the sacraments. Saint John of Damascus, for example, speaks of two sacraments: in particular, baptism and eucharist. Other fathers speak of seven; others speak of more than seven. Things like monastic profession and the funeral rites are also seen as sacraments.

Now, since the 17th century under Roman Catholic influence, we have stuck to a list of seven; and in that list, we regard baptism and chrismation as two sacraments. In fact, it might be more helpful to regard them as a single undivided mystery; and in the normal practice of baptism, chrismation is an integral part of the service. There is no separation, no break between the two. So, I find it more helpful to regard immersion in the water in which we put on Christ, in which we share in His death and resurrection, and then chrismation, in which we are sealed with the Holy Spirit, as two aspects, two dimensions of one single mystery. There are occasions when chrismation is celebrated separately from baptism; for example, when we receive converts from other churches; according to the practice of the Ecumenical Patriarchate, we do not re-baptize them. We accept their baptism if it has been done in the name of the Trinity and with water, and we receive them only by chrismation.

But this is exceptional. In the ancient church, as you've said, there was an integral unity. Baptism, chrismation, that is to say confirmation, and first communion were joined together. We continue in principle with that. When I perform baptism, if it is after the Divine Liturgy, I keep the sacrament from the Liturgy and use that to give communion to the child. If the baptism is performed separately at another time, then the child has to be brought at the earliest possible occasion to receive holy communion. But in principle, the mystery of Christian initiation is a single drama; and baptism, confirmation (or chrismation), first communion go together.

That is the way it was originally in the West as well as the East. This is not distinctive to the Orthodox East. But there was a gradual development then in the West which led to a separation. The Roman Catholics post-

poned first communion until the child was able to know what it was doing, and they postponed confirmation, though often children were allowed to have first communion before confirmation. The Anglicans made it yet stricter and said quite clearly in the 16th century that no one was to be given communion unless they had been confirmed.

We keep the ancient unity, and we say that if infants can be baptized without knowing yet what is happening, if this can be done by virtue of the unity of faith within the Church, then the infant can also receive Holy Communion.

ST: Your Eminence, this past weekend here at St. Paul's, you also addressed the **sacrament of confession**. Why is confession necessary?

KW: People often ask, why should I go to church, confess my sins in front of the priest? Can I not confess my sins in my evening prayers? Will not God forgive me as soon as I confess my sins with sincerity? Does the forgiveness depend only on the sacrament of confession? The answer is, yes, it is an excellent thing that we should confess our sins in our daily prayers. As soon as we fall into sin and become aware of what we have done, immediately we should repent and ask God's forgiveness. And if we repent with sincerity of heart, God will indeed forgive us.

Why then go to confession? We need confession in order to deepen our awareness of our sin, in order to deepen the sincerity of our repentance and our acceptance of Divine forgiveness. In confession there are three persons involved: me, the penitent; the priest; and God. What does each of them do? I confess my sins, yes, sins that I can indeed confess in private in my prayers at home. But when I confess my sins before the priest, in the context of an act of prayer, of a sacramental mystery, standing before the holy icons, before the Cross and the Gospel book, then perhaps speaking aloud about my sins in front of another person can bring home to me the reality of what I have done. There is great power in the uttered word. Confessing my sins in this context makes me suddenly conscious of what I have done in a new way. So the outward setting of confession enables me to come to a deeper self-understanding and to a deeper sense of compunction.

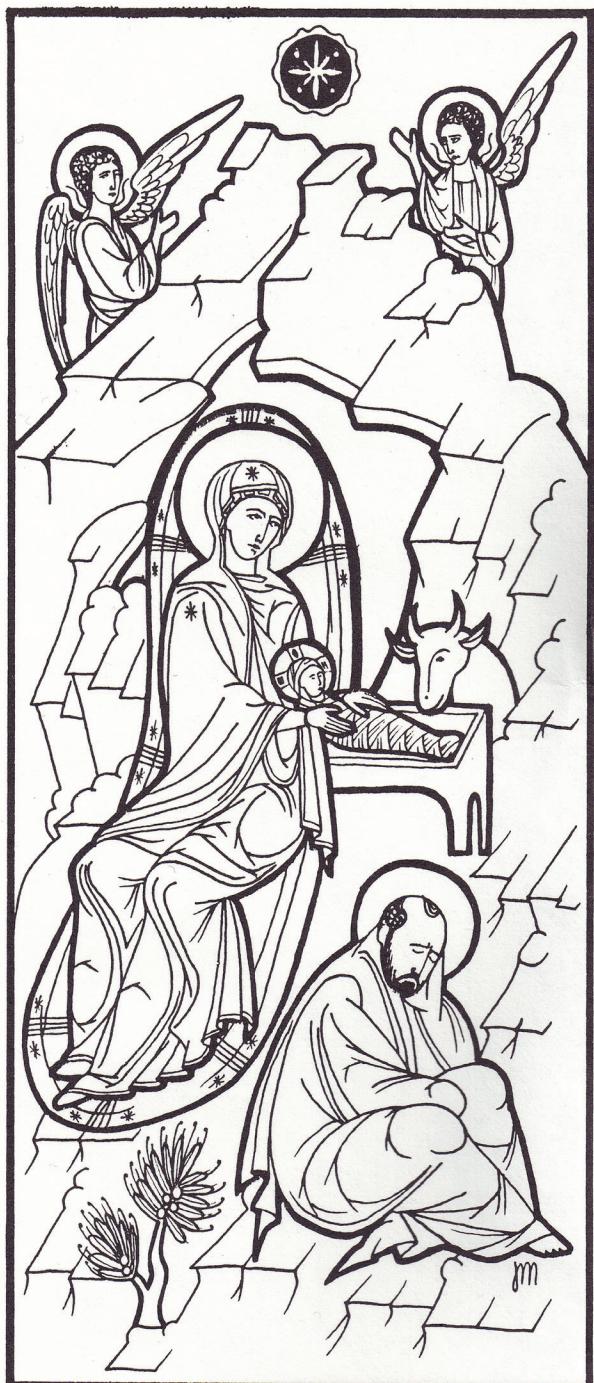
Then there is also what the priest does in confession. He offers advice. Perhaps the advice, if we read it in a book, would seem not so striking; but in confession, words that on the printed page might seem rather obvious acquire a much more vivid meaning when they are spoken by the priest to me personally, when both of us are praying together and waiting on the Holy Spirit. So we should take seriously the priest's counsel. It may be that these seemingly obvious words are exactly the words of fire and light that I need to hear.

But the priest also represents the community. Confession was originally a public event. As the Christian

Continued on page 12

THE NATIVITY: GOD BECOMES HUMAN TO SHOW US THE WAY

by Father Thomas FitzGerald

What shall we offer you, O Christ? Who for our sake appeared on earth as a human? Every creature made by you offers you thanksgiving. The angels offer you a hymn, the heavens, a star; the magi, gifts, the shepherds, their wonder; the earth, its cave, the wilderness, a manger, and we offer to you, a Virgin Mother.

(Orthodox Christian Vespers Hymn)

The simplicity of the story of Christ's birth reveals the depth of God's love and the mystery of His actions in our life. As we celebrate Christmas anew this year, once again Mary and Joseph, the shepherds and wise men, the angels and animals direct our attention to the Lord Jesus: He who is truly the 'way, the truth and the life' (Jn. 14:1), who reveals Himself in the humble circumstances of a cave in Bethlehem. All of time is centered upon his coming. All of creation surrounds Him who fashioned the creation!

THE EXPRESSION OF DIVINE LOVE

The story of the birth of Christ is a vivid reminder of the depth of God's love for us. He loves us so much that he has entered into life in this world in the person of Christ. The infinite God mysteriously accepted the limitations of our humanity. It was not enough for God to act through signs and wonders of the physical world. It was not enough for God to guide us through the prophets and teachers of old. No, this was not enough for our God. To express his boundless love for us, the Living God appeared among us in the person of Christ Our Lord. By fully identifying himself with us, Christ has come to teach us, to heal us and to lead us back to the Father. He has come to remind us that we are the Father's precious daughters and sons. As St. John the Evangelist says: "God so loved the world that he sent His Only begotten Son so that all who believe in him will not be lost but will have eternal life" (Jn. 3:16).

Many years before the Beatitudes were taught and many years before His glorious Resurrection, Christ revealed God's love for us through the simple events of his birth. The Lord of Glory demonstrated his love for us simply by entering into our life and by sharing in all that is truly human. St. Basil the Great reminds us of this saying: "Every act and every word of our Savior is a guide for holiness and virtue. For this reason he became human, so that in images he may depict both holiness and virtue for us...For this reason he bears a body so that we may imitate His life" (Ascetical Principles, 1).

Through His birth in Bethlehem, Our Lord reveals to us the breadth and depth of God's love for us. Whether we see him as the child in Bethlehem, the teacher in Galilee, or the Risen Lord in Jerusalem; Christ is truly the greatest gift of the Father 'for us and for our salvation.'

A SENSE OF WONDER

The story of Christ's birth speaks to us about the mysterious ways of God. The Triune God acts in ways that we do not always expect! His ways are truly wonder-filled. For centuries, the Ancient Israelites had ex-

pected the Messiah. The prophets, especially Isaiah and Jeremiah, called the people to readiness and openness to God's actions. Their message provided the people with indications about the coming Messiah.

Yet, when 'the fullness of time had come' (Gal. 4:4), the Messiah did not arrive as a conquering hero in a golden chariot with pomp and splendor. He was not robed in expensive clothing. He did not appear in the capital city. Throng of adoring followers did not accompany him.

When the Messiah finally arrived, he came first as a baby. He was born to a young girl who was not formally married. The event occurred in the simple village of Bethlehem. He was sheltered in a place reserved for animals because the inn was full. There, in such simple circumstances, "the Word became flesh and dwelt among us, full of grace and truth..." (Jn.1: 14). This is the mysterious way of God!

Through the Christmas story, Our Lord reveals that God acts in ways that we do not always expect. We cannot shape the mighty acts of God to our limited understanding. The Triune God is greater than our limited perceptions of Him. He acts in mysterious and wondrous ways to draw us to Him and to one another in love.

AN OPEN HEART

The persons who are involved in the story of Christ's birth were all quite different. Mary and Joseph were humble travelers seeking a place of shelter. The shepherds were simple men of the land tending their flocks. The wise men were wealthy and aristocratic foreigners wandering in a strange land.

Yet, each of them shared a common characteristic. They opened their hearts to the actions of the Lord who mysteriously led them to the village of Bethlehem. Each of them permitted God to act in their lives.

Mary and Joseph were willing to change their whole life to nurture and protect the child Jesus. The shepherds were willing to hear the words of the angels. The wise men were willing to follow the star. We remember them to this day, because they opened their hearts and trusted in the Lord.

Through His birth in Bethlehem, Jesus reveals that we too must open our hearts to his presence and actions. God wants us to share in His work of reconciliation. Like the participants in the first Christmas, we too are called to be persons whose hearts are open to the divine presence and actions.

CENTERING THE SEASON ON CHRIST

The story of the birth of Christ and its true significance is often clouded by the commercialism of the season. There is a very frenzied pace to these days which can so easily depersonalize us and dampen the true joy of the season. The stores tempt us for weeks on end to buy this thing or buy that thing. Some of us prefer to speak of the 'Holiday Season' rather than of Christmas. Many schools have forbidden the remembrance of

Christ's birth in the classroom. Yes, throughout our society, many fail to remember that the coming of Christ is truly at the heart of the Christmas celebrations.

What can we do? Let us remember that the season celebrates the love of God revealed in the coming of Christ. For those with faith, the colored lights, the green trees, the wreaths and the flowers are the symbols of the joy of Christmas. Let us celebrate the joy of Christ's coming!

Let us share the love of God with others. Christ has come to bear witness to the Father's love for us. We too can share this love with others, especially with the poor and less fortunate among us. We can be sensitive to those who cannot easily celebrate because of a loss in their lives. Let us be the ambassadors of God who share His care and philanthropy.

Let us seek the Lord with an open heart as the shepherds and wise men did. This means that we find opportunities for prayer and meditation, for reading the Scriptures related to Christ's coming. This means that we can make Christmas a special day by participating in the Divine Liturgy and by receiving Holy Communion with reverence for God, with faith and with love.

To Christ Our Lord be glory, now and forever and unto the ages of ages. Amen.

*Fr. Thomas FitzGerald is Dean and Professor of Church History & Historical Theology at Holy Cross Greek Orthodox School of Theology in Brookline, Mass. A graduate of Holy Cross and the University of Thessaloniki, he is the author of numerous articles and books on Church History and ecumenical relations. Together with his wife, Dr. Kyriaki FitzGerald, they are the authors of **Happy in the Lord: The Beatitudes for Every Day**.*

Published by the Greek Orthodox Archdiocese of America Department of Outreach & Evangelism (outreach.goarch.org).

IMPORTANT DATES 2014

11th Annual Clergy Confertreat – February 10-13
Franciscan Renewal Center, Scottsdale AZ

All Auxiliaries / Family Life Conference – June 26-29

Vatra Romaneasca, Grass Lake MI

Camp St. Nicholas – July 13-19
Deanery Centre, Ft. Qu'Appelle SK

Camp Vatra for Seniors – July 13-26

Camp Vatra for Juniors – July 27 – August 9

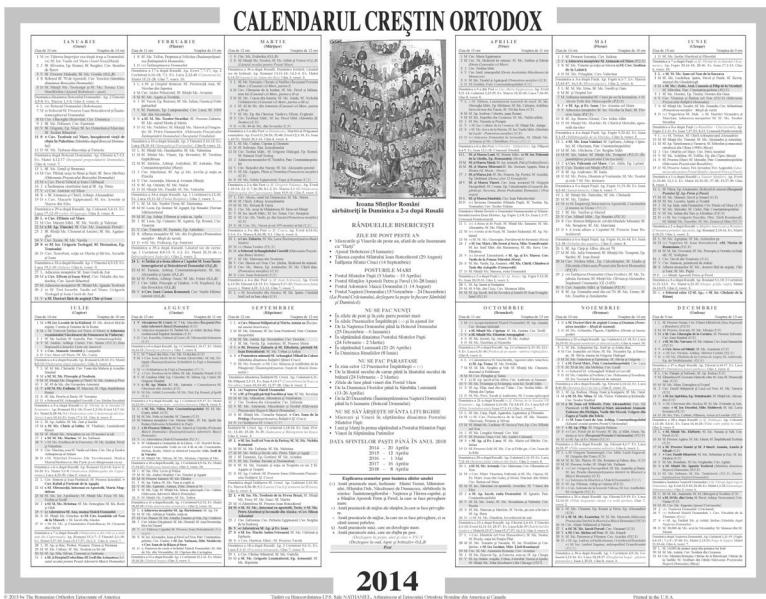
Vatra Romaneasca, Grass Lake MI

82nd Annual Episcopate Congress – September 5-7
Vatra Romaneasca, Grass Lake MI

PURCHASE 2014 WALL & POCKET CALENDARS

The **2014 Pocket Prayer Book & Calendar** (*English & Romanian*) and the **2014 Wall Calendar** (*Romanian only*)

[19 x 25 in] are available through your local parish, or you may order directly from the Department of Publications.

Descent of the Holy Spirit Romanian Orthodox Church
Elkins Park, Pennsylvania
New iconostasis installed on the occasion of the
100th Anniversary, June 2013

ORTHODOX CHRISTIAN
PRAYER BOOK
AND CALENDAR

Each publication is \$3 plus shipping, except for the English Pocket Prayer Book & Calendar that is distributed for postage costs only since it is sponsored by the Orthodox Brotherhood USA (*All Brotherhood members receive a copy by mail*). Please call the Episcopate's Department of Publications (517-522-4800 x205) if you would like to order any of these items, since shipping costs vary depending on number ordered.

A Conversation ...

Continued from page 9

community grew, it gave scandal to have confession in public, so it became a private occasion between the priest and the penitent. And as we know, the Orthodox Church like the Roman Catholic Church, insists on the seal of the confessional, the secrecy of the confessional. The priest should never reveal what he hears in confession to anyone else; that would be a very grave sin, if he does.

So confession became a private event, and yet there are no strictly private sins. All sins are sins not just against God, but against the community, against my sisters and brothers in Christ. My secret sins, even if they don't know anything about them, are nonetheless in a hidden way making it more difficult for others to follow their Christian path. So I need to be forgiven by the community, and the priest is there to represent the community and to forgive me in the name of the community.

The priest is also there in the first place as intercessor. During confession, the priest prays for the penitent; and when in confession, I begin to think, what on earth can I say to this person? Hearing their problems, some-

times I feel baffled. I pray for them. And even if my advice is not very powerful, yet, I can pray.

But much more important than what I do, much more important than what the priest does, is what God does. Confession, like all the sacramental mysteries of the Church, has an objective power: Christ forgives me. Yes, He can forgive me on other occasions and in other ways. But in this particular way in confession, His forgiveness is extended to me with special force and power. When the priest lays his epitrachelion on my head and puts his hand on the epitrachelion, it is the hand of Christ placed on my head to heal me. It is Christ who forgives me. So there is within the sacrament of confession objective power and grace. I need to have faith for that grace to become fruitful in my life, but God is acting in the sacrament.

FINANCIAL REPORT

EPISCOPATE SUPPORTER

Dr Dumitru & Mariana Sandulescu,	
Sterling Hts, MI.....	\$500.00
Psa Martha MacLellan, Winnipeg, MB	\$250.00
Dan Miclau, Strongsville, OH	\$200.00
Mihail & Lenuta Teodorescu,	
King of Prussia, PA	\$200.00
Michael & Eugenia Babu, Fairfield, CT.....	\$100.00
Paul & Silvia Costea, Dearborn Hts, MI.....	\$100.00
Tudor & Maria Felea, Plymouth, MN	\$100.00
Audrey & George Fatsy, Trumbull, CT	\$.50.00
Ed & Carolyn Sunday, Uniontown, OH.....	\$.50.00
Marianne & Ovidiu Ocrain, Fairfield, CT	\$.30.00

GENERAL DONATIONS

St John Mission, Denver, CO	
(Hierarch Travel Expense)	\$1,377.20
Society Farsarotul, Trumbull, CT	\$1,000.00
St John, Glendale, AZ	
(Hierarch Travel Expense)	\$1,000.00
St John, Nashville, TN	
(Hierarch Travel Expense)	\$1,000.00
St Mary, St Paul, MN	
(Hierarch Travel Expense)	\$1,000.00
Sts Michael & Gabriel, Palm Springs, CA	
(Hierarch Travel Expense)	\$500.00
Society Farsarotul, Trumbull, CT	
(Hierarch Travel Expense)	\$426.80
St John, Denver, CO	
(Hierarch Travel Expense)	\$300.00
Atty Robert J Nicola, Trumbull, CT	\$250.00
Dr/M Marc Yland, New York, NY.....	\$212.00
Stephen & Katherine Miroy, Stafford, VA	
(Camp Vatra)	\$200.00
Psa Martha MacLellan, Winnipeg, MB	
(A.C.E. Fund).....	\$.60.00
Marcella Bourean, Warren, MI	\$.40.00
Florence Westerfield, Warren, MI	\$.30.00

MEMORIAM

Cecelia Derstine, Pennsburg, PA	
(IMO Stephen Maximo).....	\$300.00
Dr Virgil & Genica Tirmonia, Canton, OH	
(IMO Fr Eugene & Psa Eleonora Lazar).....	\$.50.00
Mary Tabler, Winter Springs, FL	
(IMO Stephen Maximo).....	\$.25.00

EPISCOPATE ASSESSMENT

Descent of the Holy Spirit, Warren, MI	
(2013).....	\$6,630.00
Holy Cross, Hermitage, PA (2014).....	\$2,000.00
Holy Trinity, Youngstown, OH (2014)	\$2,000.00

DEPARTMENT OF MISSIONS

V Rev Fr Daniel Moldovan, Wethersfield, CT	\$150.00
Psa Martha MacLellan, Winnipeg, MB	\$.45.00

CAMP VATRA MATRESS PROJECT

St Mary, Anaheim, CA.....	\$1,500.00
Rachel C Chebeleu, North Wales, PA	\$1,000.00
Descent of Holy Spirit, Merrillville, IN	\$.655.00

Holy Trinity, Youngstown, OH	\$600.00
St Andrew, McKees Rocks, PA.....	\$600.00
Maria Corchis, Anaheim, CA.....	\$300.00
Sandra Cotosman, Addison, IL.....	\$300.00
Nicholas & Catherine Dujmovic, Vienna, VA.....	\$300.00
Holy Trinity, Miramar, FL	\$300.00
Vasile Popovici, Buena Park, CA.....	\$300.00
Jennifer C Pora, St Petersburg, FL	\$300.00
Atty/M John Regule, The Villages, FL	\$300.00
St Mary, St Paul, MN.....	\$300.00
Sts Peter & Paul, Dearborn Hts, MI.....	\$300.00
V Rev Fr & Psa Romey Rosco,	
Dearborn Hts, MI	\$300.00
Doina Vircol, Wilmette, IL	
(IMO Vasile & Zamfira Posteaca).....	\$300.00
Stephen & Katherine Miroy, Stafford, VA.....	\$200.00
Patrica Barbat, Hermitage, PA.....	\$100.00
Aurelia Hoogerzeil, Tauton, MA.....	\$100.00
Dan Miclau, Strongsville, OH	\$100.00

2013 EPISCOPATE CONGRESS DONATIONS

V Rev Fr Ioan Catana, Kirkland, WA.....	\$200.00
V Rev Fr & Psa Catalin Mitescu,	
Claremont, CA.....	\$200.00
V Rev Fr Cornel Avramescu, Anaheim, CA.....	\$100.00
Simion & Carmen Coca, Pittsburgh, PA.....	\$100.00
Ionel Maiogean, Arlington Hts, IL	\$100.00
John & Gail Morgovan, Valparaiso, IN.....	\$100.00
Rev Fr Alin Munteanu, Fountain Hills, AZ.....	\$100.00
Rev Fr & Psa George Oanca,	
Colorado Springs, CO	\$100.00
Ionut Onutan, Seattle, WA	\$100.00
V Rev Fr & Psa Ian Pac-Urar, Fairlawn, OH	\$100.00
V Rev Fr Ionel Cudritescu, Toronto, ON	\$.93.84
Constanta Korolchuk, Inver Grove Hts, MN	\$80.00
Archieacon David Oancea, Grass Lake, MI.....	\$75.00
V Rev Fr Dimitrie Vincent, Redford, MI	\$75.00
John & Marilyn Besoiu, Mineral Ridge, OH	\$75.00
Holy Resurrection, Warren, OH	\$75.00
Rev Fr Vasile Barsan, Canton, OH	\$50.00
Richard Grabowski, Jackson, MI	\$50.00
V Rev Fr & Psa Romey Rosco,	
Dearborn Hts, MI	\$50.00
Rev Fr John Schmidt, Ellwood City, PA	\$50.00
Thetford Family, Ellwood City, PA.....	\$50.00
Wilson Family, Zionsville, IN	\$50.00
Rev Fr Mircea Vasiu, St Paul, MN	\$50.00
V Rev Fr Liviu Alexandrescu, Montreal, QC.....	\$.46.64
Rev Fr Bogdan Nichitean, Denver, CO	\$40.00
V Rev Fr David Beno	\$27.98
Rev Fr & Psa John Nemes, Sterling Hts, MI.....	\$25.00
Vasile Popovici, Buena Park, CA.....	\$25.00
Adela Price, New Castle, PA.....	\$25.00
Rev Fr Stefan Stoleru, Jacksonville, FL	\$25.00
Anonymous	\$20.00
Tudor Felea, Plymouth, MN	\$20.00
Rev Fr Ionut Maerean, Kitchener, ON	\$20.00
Nikola Mezin, Shelby Twp, MI.....	\$20.00
Nick Mezin, Jr, Shelby Twp, MI	\$20.00
Rev Fr Sabin Pop, Southfield, MI	\$20.00
Nicholas Roman, New Bedford, PA	\$20.00
Mary Sankey, New Castle, PA.....	\$20.00

Continued on page 15

HIERARCHAL SCHEDULE

HIS EMINENCE, ARCHBISHOP NATHANIEL

June 13 – November 11, 2013

June 13. Clinton, MI. Ascension Monastery. Concelebrated Hierarchal Divine Liturgy with Bishop Irineu, Bishop Ilarion of Romania and Bishop Nikodim of Moldova for the monastery's patronal feast day of the Ascension of the Lord.

June 15. Clinton, MI. Ascension Monastery. Clinton, MI. Ascension Monastery. Concelebrated Hierarchal Divine Liturgy with Archbishop Justinian of Russia, Bishop Irineu, Bishop Emilian of Romania and Bishop Nikodim of Moldova in honor of the monastery's patronal feast day of the Ascension of the Lord. Banquet.

June 16. Cleveland, OH. St. Mary Cathedral. Hierarchal Divine Liturgy concelebrated with Bishop Emilian of Romania. Lunch.

June 22. Rives Junction, MI. Dormition Monastery. Hierarchal Divine Liturgy.

June 23. Southfield, MI. St. George Cathedral. Hierarchal Divine Liturgy for Pentecost.

June 29. Rives Junction, MI. Dormition Monastery. Hierarchal Divine Liturgy for feast of Sts. Peter & Paul.

June 30. Rives Junction, MI. Dormition Monastery. Hierarchal Divine Liturgy.

July 3-7. Grass Lake, MI. Vatra Romaneasca. All Auxiliaries / Family Life Conference. **Saturday:** Great Vespers. **Sunday:** Hierarchal Divine Liturgy. Banquet.

July 12-23. Western Canada Deanery Visits. July 13-14. Assiniboia, SK. Descent of Holy Spirit. **Saturday:** Vespers and Program. Pastoral visit with members.

Sunday: Hierarchal Divine Liturgy. Banquet.

July 14-19. Ft. Qu'Appelle, SK. Romanian Orthodox Deanery of Canada Centre. St. Nicholas Camp.

July 19-21. Blue Wing, MB. St. George. Shell Valley,

MB. St. John. Visits. Lennard/Inglis, MB. St. Elias.

Saturday: Vespers. Supper. **Sunday:** Hierarchal Divine Liturgy. Banquet. **Evening:** MacNutt, SK. Holy Trinity. Visit. **July 22-23. Regina, SK.** Pastoral visits.

July 25-29. Elmhurst, NY. St. Mary. **Thursday:**

Preparation for consecration of church. **Friday:** Vespers. Agape meal.

Saturday: Consecration of church & Hierarchal Divine Liturgy concelebrated with Bishop Michael (OCA – New York), Bishop Irineu, Bishop Ioan Casian (ROAA), Bishop Ignatie (Paris - BOR). Banquet.

Sunday: Hierarchal Divine Liturgy. Luncheon.

August 4. Southfield, MI. St. George Cathedral.

Hierarchal Divine Liturgy. Lunch.

August 5-6. Ellwood City, PA. Transfiguration Monastery. **Monday:** Vigil for the feast of the Transfiguration of the Lord. **Tuesday:** Hierarchal Divine

Liturgy concelebrated with Bishop Melchisedek (OCA - Pittsburgh & Western PA), Bishop Ignatie (Spain and Portugal – BOR) and Bishop John (AOCA). Lunch. Holy Unction service.

August 10. Grass Lake, MI. Vatra Romaneasca. Presided at Holy Liturgy for closing of Camp Vatra for Juniors. Banquet.

August 11. Clinton, MI. Ascension Monastery. Hierarchal Divine Liturgy.

August 14-15. Rives Junction, MI. Dormition Monastery. Wednesday: Vigil for monastery's patronal feast day of the Dormition of the Birthgiver of God. **Thursday:** Hierarchal Divine Liturgy concelebrated with Bishop Alexander (OCA – Toledo & Bulgarian Diocese). Lunch. Holy Unction Service.

August 16-22. Glendale/Phoenix, AZ. St. John the Baptist. **Saturday:** Great Vespers. Dinner. **Sunday:** Hierarchal Divine Liturgy. Banquet in celebration of parish's 30th Anniversary. **Monday: Holy Cross Mission.** Visit to site of new parish facilities.

August 23-26. Calgary, AB. St. Mary. **Saturday:** Great Vespers. Dinner. **Sunday:** Hierarchal Divine Liturgy. Banquet. Celebration of burning of the mortgage and 25th Anniversary of Priesthood of Fr. Michael Lupu.

September 1. Rives Junction, MI. Dormition Monastery. Hierarchal Divine Liturgy.

September 5-7. Grass Lake, MI. Vatra Romaneasca. Annual Episcopate Congress (75th Anniversary of Inauguration of Vatra). **Thursday:** Clergy Conference. Episcopate Council Meeting. **Friday:** Congress Sessions. **Saturday:** Hierarchal Divine Liturgy concelebrated with Metropolitan Tikhon & Bishop Irineu. Closing Banquet.

September 8. Rives Junction, MI. Dormition Monastery. Hierarchal Divine Liturgy for feast of Nativity of Birthgiver of God.

September 12-16. Lilburn, GA. Sts. Constantine & Helen. **Saturday:** Great Vespers. **Sunday:** Hierarchal Divine Liturgy. Banquet in celebration of 20th Anniversary.

September 16-19. Chicago, IL. Assembly of Canonical Orthodox Bishops. Fourth Annual Meeting.

September 20. Manchester, NH. St. John of Sucava Mission. Vespers & Meeting.

September 21-22. Chelsea, MA. St. Mary Mission. **Saturday Morning:** Hierarchal Divine Liturgy. **Evening:** Great Vespers. Banquet celebrating 10th Anniversary. **Sunday:** Hierarchal Divine Liturgy.

September 26-29. Denver, CO. St. John the Hozevite Mission. **Friday:** Vespers. **Saturday:** Consecration of church and Hierarchal Divine Liturgy concelebrated with Archbishop Benjamin (OCA – Diocese of the West) and Bishop Irineu. Banquet. **Sunday:** Hierarchal Divine Liturgy concelebrated with Archbishop Benjamin.

September 30 – October 2. Lake George, CO. Protection of the Holy Virgin Monastery. **Monday:**

Vigil for patronal feast of Protection of Virgin Mary.
Tuesday: Hierarchical Divine Liturgy.

October 3-6. Falls Church, VA. **Saturday:** Great Vespers. Dinner celebrating the parish's 25th Anniversary. **Sunday:** Hierarchical Divine Liturgy. Blessed Marian Bogdan Maxim as Subdeacon.

October 11-12. St. Paul, MN. St. Mary. **Friday:** Pastoral visits. **Saturday:** Hierarchical Divine Liturgy. Lunch. Memorial Service and Blessing of Graves at Oakland Cemetery. Great Vespers. Reception. **Sunday:** Hierarchical Divine Liturgy. Consecration of new Altar Table. Banquet in celebration of Parish's 100th Anniversary.

October 14-17. Syosset, NY. OCA Chancery. Meeting of the Holy Synod of Bishops.

October 18-21. Old Hickory/Nashville, TN. St. John Chrysostom Mission. **Friday:** Pastoral visits. **Saturday:** Preparation for Consecration. Great Vespers. **Sunday:** Consecration of church. Hierarchical Divine Liturgy concelebrated with Bishop Irineu. Ordination of Rev. Deacon Carol Bratosin into the Holy Priesthood. Banquet.

October 25-27. Easton, CT. St. Dimitrie. **Friday:** Great Vespers for feast of St. Dimitrie of Thessalonica. **Saturday:** Hierarchical Divine Liturgy for patronal feast day. Great Vespers. **Sunday:** Blessing of three readers. Hierarchical Divine Liturgy. Banquet celebrating 110th Anniversary of Farsarotul Society.

October 30 – November 2. Walnut Creek/San Francisco, CA. Orthodox Christian Laity (OCL) Board Meeting & Annual Conference.

November 1. Hayward, CA. Holy Resurrection. Vespers. Agape meal.

November 2-6. Sacramento, CA. Sts. Michael & Gabriel. **Saturday:** Great Vespers. Agape meal. **Sunday:** Hierarchical Divine Liturgy. Banquet celebrating the Parish's 20th Anniversary. **Monday:** Pastoral visits. Meeting with Parish Council members.

November 7-10. Palm Springs, CA. Sts. Michael & Gabriel. **Thursday:** Pastoral visits. Great Vespers. **Friday:** Hierarchical Divine Liturgy for patronal feast day. Luncheon. **Saturday:** Hospital visit to Fr. Vasile Parau in San Diego. **Evening:** Great Vespers. **Sunday:** Hierarchical Divine Liturgy. Blessing of Subdeacon Policarp for St. Anne, Pomona, CA. Banquet & program.

MOVING?

Send your old and new addresses to:
**SOLIA, PO BOX 185
GRASS LAKE, MI 49240 USA**
or e-mail to: addresses@roea.org

**FOLLOW THE
EPISCOPATE ON**

HELP A MISSION MISSION KITS NEEDED

Approximately 8 years ago, we made an appeal in the Solia for donations toward "Mission Kits", basic items needed by newly-established Mission parishes to function liturgically. Often, the Department of Missions has provided used items; however, due to your past generosity to our first appeal, we've been able to provide a number of missions with new items. With those "Mission Kits" now depleted, we once again appeal to the members of the Episcopate Parishes and our dear readers, to **consider a year-end, tax-deductible gift to purchase more kits** that consist of the following items: Set of Priest's vestments, set of holy vessels, censer, Gospel book (Romanian & English), Blessing cross, Baptismal kit, Wedding crowns, Liturgy book, Book of Needs, Book of Hours, Vespers book, Matins book, Epistle book (Romanian & English), Triodion, Pentecostarion, Epitaphion. One Kit, which includes all of the above items, may be purchased for \$1,000. However, any amount you are able to offer, combined with the offerings of others, will help provide the needed items.

Please send your donation to: Romanian Orthodox Episcopate of America, PO Box 309, Grass Lake MI 49240-0309 with the notation: "Mission Kit". You may also call the Episcopate Office at (517) 522-4800 ext. 205 to put your donation on your credit card, or visit the Episcopate's website at <http://www.roea.org/donate.html> and donate online with your credit card or PayPal account.

Financial Report

Continued from page 13

V Rev Fr Nicolae Stoleru, St Laurent, QC	\$20.00
Rev Dn Wayne Paul Wright, Uniontown, OH	\$20.00

ARCHBISHOP'S CHARITY ENDOWMENT FUND

(IMO Stephen J Maximo)

Lenny & Cathy Jones, Philadelphia, PA.....	\$1,000.00
Vivian Radu, Philadelphia, PA	\$75.00
Sally Higgs, Schwenksville, PA	\$50.00
Helen Davis, Springfield, PA.....	\$35.00
Ginger Palage, Southampton, PA	\$20.00
Richard Crimmy, Philadelphia, PA.....	\$10.00

CORRECTION

V Rev Fr & Psa Mirone Klysh, Winnipeg, MB	\$430.00
(In Commemoration of 43 rd year as Parish Priest)	

SCRISOARE PASTORALĂ LA NAȘTEREA DOMNULUI, DUMNEZEULUI ȘI MÂNTUITORULUI NOSTRU IISUS HRISTOS – 2013

Iubitului nostru cler,
Cinului monahal și
Dreptcredincioșilor Creștini ai
Episcopiei noastre de Dumnezeu-păzite,

HRISTOS SE NAȘTE! MĂRITI-L!

Prin harul lui Dumnezeu, ne pregătim să sărbătorim Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos. Să-I mulțumim Domnului!

Crăciunul este o invitație pentru noi să ne apropiem de staulul unde a poposit pruncul Hristos și să devenim noi însine curați ca niște prunci. Ne aflăm în acel timp al anului când cuvintele cântării Heruvicului din Sfânta Liturghie ar trebui să ne grăiască și mai mult și ca oricând mesajul special să fie mai viu și actual: "Toată grijă cea lumească acum să o lepădăm!"

Cu adevărat, cine oare are mai puține griji decât un copil nevinovat și fără griji? De aceea și noi ar trebui să punem la o parte grijile noastre zilnice astfel încât deșerțați de noi însine, cu inima deschisă, să primim într-adevăr "pe Împăratul tuturor" aducând cinste și laudă Noului Născut, Printului Păcii, Împăratului Împăraților și Domnului Domnilor.

Aducând darul credinței noastre în El, la picioarele Sale, suntem dintr-unceput răsplătiți cu binecuvântările Sale peste noi, binecuvântările nădejdii. Fără de nădejde, omul este lipsit de țel în viața, de direcție în viitor și de darul zilei de mâine. Nădejdea este un lucru bun și o posibilitate de schimbare în bine.

Singur, omul nu este capabil să se ridice deasupra greutăților acestei lumi, dar în Hristos toate lucrurile sunt posibile. Orice filozofie, orice plan lumesc și aranjament omenesc sunt un non-sens dacă nu sunt bazate pe adevărul ce iradiază de la Hristos, Pruncul născut în peștera Betleemului.

Prin viața și învățătura Sa, Hristos Domnul a înălțat la ceruri și inimile noastre, El venind în lume să ne aducă nouă Viață, o viață deplină. Această plinătate nu este numai cantitativă ci și calitativă, o adevărată valoare care a adus bunăstare părinților noștri în trecut, nouă astăzi, și generațiilor care vor veni după noi.

Indiferent de timpuri și de puteri lumești, valorile dumnezeiești rămân eterne. Aceste valori veșnice, faptul că lumea a fost creată bună de către Dumnezeu și că omul a fost creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, devin tot mai evidente pentru cei ce acceptă pe Dumnezeu și își pun toată nădejdea în El.

Această credință în Mântuitorul ne întărește zilnic, ne preschimbă, ne ridică inimile noastre de la grijile zilnice, ne îndumnezeiește. Astfel, fiecare minut, fiecare zi sunt prețioase întrucât ne dau posibilitatea de a-L mărturisi pe El, prin cuvinte și fapte.

In acest fel, îi chemăm și pe alții să vină împreună cu noi la peștera lui Hristos, să creadă și să se încreadă, să nădăduiască și să se străduiască să-și desăvârșească această viață, pregătindu-se totodată pentru viața veșnică.

Toată lumea se apropierează tainic de Betleem, urmând razele și încălzindu-se la strălucirea luminii ce iradiază de la Pruncul Hristos născut în peșteră. Limitările de tot felul se estompează în fața acelei perihoretice lumini, astfel încât noi ne contopim în dragoste creștină cu toți cei dragi de aici și de departe, de pe pământ și din sâmul lui Avraam, cei știuți și cei neștiuți.

Într-adevăr, întreaga Biserică, din toate locurile și din toate timpurile îngenunchează încinându-se împreună cu ostile îngerești la picioarele Domnului, pruncul Mesia.

Iubiți credincioși,

Să fim mulțumitori și să ne bucurăm în această zi pentru noul pământ și noul cer ale căror porți astăzi ni s-au deschis! Nădejdea noastră, cu adevărat, este Domnul care a făcut cerul și pământul!

Hristos s-a născut și nădejdea a reînviat!

Hristos s-a născut și întunericul se împrăștie!

Hristos s-a născut și noi suntem măntuitori prin credință!

Prin Harul lui Dumnezeu și voința poporului dreptmăritor creștin,

+ NATHANIEL

Arhiepiscop al Detroitului și al
Episcopiei Ortodoxe Române din America

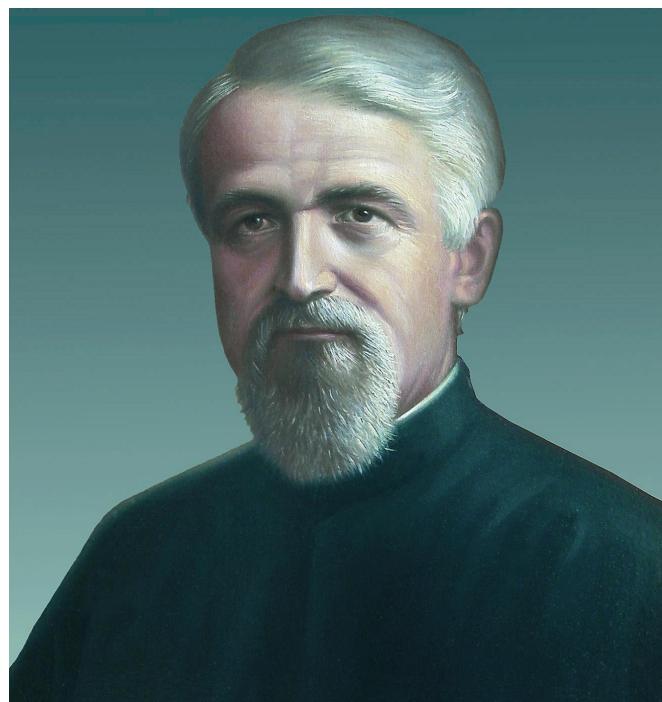
PĂRINTELE DUMITRU STĂNILOAE PĂRINTE BISERICESC CONTEMPORAN

Există, în devenirea oricărui neam, evenimente și mai ales nume peste care nu se poate trece fără a denatura istoria. Pentru români, părintele Dumitru Stăniloae este un astfel de nume. El nu le spune ceva doar teologilor, ci oricărui om de cultură și fiecărui dintre noi. În anul 2013 s-au împlinit 110 de ani de la nașterea și 20 de ani de la mutarea din această viață a Părintelui Dumitru Stăniloae. Considerat „cel mai mare teolog al secolului al XX-lea”, Părintele Dumitru Stăniloae a cunoscut în profunzime și a folosit în toate operele și studiile sale teologice gândirea și scrierile Sfinților Părinți, pe care le-a prezentat într-o formă vie și actuală. Cu multă muncă, tenacitate și trăire aleasă avea să ajungă cel mai mare teolog român contemporan și unul dintre cei mai cunoscuți la nivel mondial.

Întreaga sa operă este o sinteză neo-patristică creaoare, pe care a realizat-o nu doar citind, citând și traducând operele Sfinților Părinți, ci *continuând în duhul Sfinților Părinți reflecția teologică ortodoxă*. Părintele Dumitru Stăniloae nu se referă doar la teologia Sfinților Părinți, ci *preia temele majore din literatura patristică, le adâncește și le continuă, în dialog cu contextul socio-cultural și misionar al epocii noastre*. Părintele Stăniloae a pledat în orice rând al operei sale pentru păstrarea comuniunii în orice aspect al vieților noastre. Comuniunea este, în viziunea sa, modul privilegiat prin care ne împlinim umanitatea și ne apropiem de Dumnezeu nu în mod egoist, ci alături de ceilalți.

Purtător al unei mărturii mature și rodnice, luminoasă și plină de speranță, Părintele Dumitru Stăniloae rămâne pentru noi un mare dar pe care Dumnezeu l-a făcut Bisericii Ortodoxe, precum și o frumoasă pildă care trebuie să ne inspire constant. Nu a schimbat doar chipul teologiei autohtone, ridicând-o la rangul de reper pentru teologii din întreaga lume. A schimbat vieți și destine prin curajul de a fi mărturisit, într-o vreme în care ateismul communist denatura prin propagandă și teroare umanitatea însăși, că Dumnezeu este Iubire și că oamenii sunt chemați să participe la viața comuniunii de iubire a Sfintei Treimi.

Prin teologia sa vastă, profundă și bogată, ca sinteză creaoare între Tradiție și actualitate, Părintele Dumitru Stăniloae rămâne în memoria Bisericii un mărturisitor al iubirii divine și un apărător al demnității umane, atât în timp de libertate, cât și în timp de prigoană. Pentru Părintele Dumitru Stăniloae persoana umană este permanentă taină și permanentă noutate. Om al rugăciunii tainice, el a scris și promovat o teologie care îndeamnă mereu la rugăciune, la unirea omului cu Dumnezeu, Izvorul vieții și bucuriei veșnice. Spunea foarte frumos, despre acest duh al rugăciunii și sfîrșeniei „o persoană umană în preajma căreia simțim prezența

sfîrșeniei, atrage cu o forță cu care nu poate atrage nimic din splendorile naturii sau mărețiile ideilor.”

Profunzimea sintezei neo-patristice creaoare a Părintelui Dumitru Stăniloae este un model care trebuie urmat în toată teologia noastră pentru a rămâne constant fideli Sfintei Evanghelii a lui Hristos, pentru a ne menține neîntrerupt în comuniune cu Sfinții Părinți ai Bisericii și pentru a elabora astăzi o teologie misionară, care leagă textul Sfintelor Scripturi de contextul istoric al vieții creștine. În monumentală *Filocalie* în 12 volume, notele explicative constituie aprofundări teologico-mistice de o copleșitoare bogătie spirituală, încât, prin strădania de o viață a Părintelui Stăniloae, Sfinții Părinți devin contemporani și prieteni cu cititorii teologiei acestui mare dascăl și teolog român. De pe urma Părintelui Stăniloae a rămas o operă uriașă, cuprinzând 90 de cărți, 275 de articole teologice, 475 de articole de ziar și alte numeroase traduceri, recenzii și interviuri. A tradus enorm din scrierile Sfinților Părinți și din cele ale părintilor filocalici, dăruind prin tălmăcirile sale atât o bază de cercetare a izvoarelor gândirii creștine pentru teologi, dar și recuperând în limba română tradiția milenară a cugetării și trăirii ortodoxe. Cu adevărat putem să-l numim pe Părintele Dumitru Stăniloae, *părinte bisericesc* din vremurile noastre!

SFÂNTUL DANIIL SIHASTRU - DUHOVNICUL SFÂNTULUI ȘTEFAN CEL MARE –

18 DECEMBRIE

Sfântul Cuvois Daniil Sihastrul a fost unul din cei mai mari pustnici pe care i-a cunoscut pământul Moldovei. S-a născut pe la începutul secolului al XV-lea, într-un sat din apropierea orașului Rădăuți, primind din botez numele de Dumitru. Părinții săi erau simpli țărani evlavioși, cu toate că există și teorii potrivit cărora părinții săi erau un neam ales, din rândul căruia se ridicase și mitropolitul Grigorie Roșca.

Muncind pe moșia episcopiei Rădăuților, Tânărul Dumitru a cunoscut călugări și slujitori bisericești, de la care a primit multe învățături creștinești, astfel că el se simțea atras de viața monahală. De aceea, va îmbrăca haina monahală la mănăstirea pe lângă care se născuse, primind numele de David. După o perioadă de ascultare la biserică Sfântul Nicolae din Rădăuți, dormic de desăvârșire, călugărul David va pleca de la Rădăuți, poșind la schitul Sfântul Lavrentie, de la Laura, un sat situat la 5-6 kilometri de Putna. Aici va primi ascultarea de a împleti coșuri de nuiere. După o vreme va îmbrăca schima cea mare, primind numele de Daniil, și se va retrage în munte, într-un loc tainic, pe o stâncă de pe malul pârâului Vițeul. Aici va dăltui, cu multă trudă, un paraclis, iar dedesupt, o chilie.

Sârguința acestui ostas al lui Hristos era binecunoscătă la scaunul mitropolitan al Sucevei, și chiar și la curtea domnească a țării. Se spune că încă din vremea copilăriei sale, Ștefan cel Mare venea la chilia Sfântului, pentru a primi povești și îndrumări, obicei pe care l-a păstrat și în timpul domniei sale. Înduplat de Daniil, domnitorul va lua hotărârea de a zidi, în apropierea chiliei sale, mănăstirea Putna, cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”. La această mănăstire se află păstrat un deget (arătător), îmbrăcat cu ferecături de argint, care, potrivit tradiției, este al Cuviosului. Cu acest deget ar fi arătat Cuviosul domnitorului locul cel mai bun pentru ridicarea ctitoriei sale.

În condițiile vieții zgomotoase care apăruse pe valea Putnei, sihăstria Cuviosului era tot mai des tulburată de oameni, astfel că acesta nu mai avea liniștea pe care și-o dorea. Auzind, în 1477, și faptul că voievodul, clericii și credincioșii plănuiau instalarea sa ca mitropolit, în locul mitropolitului Teoctist I, care se mutase la Domnul, Cuviosul, călăuzit de duhul smereniei, a trecut munții spre miazăzi și s-a oprit într-un loc liniștit de pe malul Voronețului, asemănător cu acela de pe malul Vițeului, pe o stâncă numită Șoimul. Printre ucenicii care îi va avea aici se va număra și viitorul mitropolit Grigorie Roșca. Tot aici va veni, în vremuri de restrînte și de cumpănă, și vechiul și însemnatul lui ucenic, Ștefan cel Mare.

De asemenea, datorită mulțimii uceniciilor săi, Cu-

viosul va sta la originea unei mișcări isihaste, care s-a răspândit la mânăstirile și schiturile din zonă. Prin harul lui Dumnezeu, el promise darul vindecărilor, al alungării demonilor și al sfătuirilor și alinărilor pentru cei ce se aflau în suferință.

S-a afirmat că Daniil Sihastrul ar fi condus, în ultimii ani ai vieții sale, mânăstirea Voroneț, în calitate de stareț. Această teorie nu are un temei istoric sigur, deoarece în acea perioadă, conducătorul unei mânăstiri era menționat cu titulatura de „egumen” și nu cu aceea de „stareț”. Este drept că unele documente ale sec. al XVI-lea vorbesc despre Cuvios ca fiind „sfântul stareț”, dar această titulatură face referire mai degrabă la calitatea de părinte duhovnicesc al uceniciilor și fraților din mânăstire. În plus este greu de crezut că la aceea vârstă a bătrâneții ar fi primit „deșertăciunea” de care fugise la anii tinereții.

Cuviosul a fost înmormântat în partea sudică a pronaosului bisericii mânăstirii Voroneț. Mormântul său este acoperit de o lespede de gresie groasă, cu o inscripție, care însă nu conține însă nici o indicație în legătură cu data trecerii Sfântului la cele veșnice. Pentru identificarea înfățișării exterioare și a fizionomiei sale morale, putem cerceta câteva reprezentări ale Sfântului, care au fost descoperite de-a lungul vremii. Este vorba despre fresca de pe fațada sudică a pridvorului bisericii mânăstirii Voroneț, în care Daniil apare alături de mitropolitul Grigorie Roșca. Apoi, chipul Cuviosului apare într-un *Tetraevanghel*, dăruit mânăstirii Voroneț, de mitropolitul Grigorie Roșca.

În popor secole dea rândul a fost pomenit pe 18 decembrie ca „Sfântul Daniil cel Nou,” fiind cinstit de credincioși și iubit de monahii din Moldova. Încă din 1547 vedem o frescă de pe peretele de sud din biserică Mânăstirii Voroneț fiind înfățișat cu aureolă. Oficial, în anul 1992, la 21-22 iunie, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a canonizat, în mod solemn, mai mulți sfinți din România, printre care și pe Sfântul Preacuviosul Părintele nostru Daniil Sihastrul, rânduindu-i zi de prăznuire la 18 decembrie.

DESPRE NAȘTEREA DOMNULUI...

Sfântul Evangelist Matei numește Evanghelia sa „Cartea Nașterii lui Iisus Hristos,” deși aceasta nu istorisește numai nașterea, ci toată economia măntuirii nemului omenesc, dar totuși pentru că **Nașterea lui Iisus Hristos este capul întregii economii a măntuirii**, fiind începutul și rădăcina tuturor bunătăților date nouă.

Sfântul Ioan Gură de Aur - în Comentariul la Evanghelia după Matei ne vorbește despre cele două nașteri ale Fiului lui Dumnezeu întrupat, prima dinainte de timp, din Tatăl, iar cea de a două, din Fecioara Maria, în timpul împăratului Quirinius. În Pruncul Iisus sunt strâns legate aceste două nașteri, una dumnezească, din veșnicie, din Cer, nevăzută, și alta de pe pământ, de jos, care a avut nenumărați martori. Cea de-a doua naștere nu este mai puțin importantă decât prima, ci neobișnuită, plină de spaimă și de cutremur. Atât de minunată și neobișnuită a fost venirea Sa, că îngerii dăntuiau și vesteau bucuria adusă omenirii, iar proorocii, încă de demult, se spăimântau că Dumnezeu S-a arătat pe pământ și cu oamenii a locuit împreună. **Prin Întruparea Fiului lui Dumnezeu, omul își recapătă demnitatea originară.** Fiind Fiu adevărat al Dumnezeului Celui fără de început, a primit să audă spunându-I-Se „Fiu al lui David,” pentru ca pe om să-l facă fiu al lui Dumnezeu.

Sfântul Ioan Gură de Aur vede ca pe o condiție indispensabilă nașterea pruncului dumnezeiesc din Sfânta Fecioară Maria pentru măntuirea omenirii, spunând, „dacă te îndoiești că ai să ajungi fiu al lui Dumnezeu, atunci încredințează-te de aceasta prin aceea că Fiul lui Dumnezeu S-a făcut Fiul al omului. (...) Căci Fiul lui Dumnezeu nu S-ar fi smerit în zadar atât de mult dacă nu ar fi vrut să ne înalte pe noi. S-a născut după trup ca tu să te naști după Duh, S-a născut din femeie ca tu să încetezi a mai fi fiu al femeii. Pentru aceasta, Fiul lui Dumnezeu a avut o dublă naștere: una mai presus de noi și alta asemenea nouă. Pentru că S-a născut din femeie, se aseamănă cu noi, dar pentru că nu S-a născut nici din sânge, nici din voința trupului sau a bărbatului, ci de la Duhul Sfânt, ne arată nașterea cea mai presus de noi, nașterea cea viitoare pe care ne-o va dărui nouă de la Duhul.”

Sfântul Ioan Damaschin vorbește despre venirea în lume a Fiului lui Dumnezeu ca despre o primăvară înnoitoare pentru întreg neamul omenesc: „Când S-a născut Domnul nostru din Fecioara Maria, El a risipit la toată lumea o primăvară veselitoare și a întors-o (lumea) către înnoire. Căci, **născându-Se Domnul și Dumnezelul nostru, ne-a izbăvit din iarna înșelăciunii și din frigul rătăcirii și ne-a întors către primăvara bucuriei** după ce a luat asupra-Şi chipul nostru și l-a

înnoit pe dânsul prin luarea trupului Său. Astăzi S-a născut cel Unul-Născut, Fiul lui Dumnezeu, Raza măririi Lui, Chipul de-a pururi vecurii și ipostasul Lui, hotarul și Cuvântul Tatălui, prin care și vecii i-a facut. Însuși Dumnezeu Cuvântul S-a făcut ipostas trupului, precum întru aceeași dată și trup însuflețit și cuvântător și gândit. **Pentru aceea nu îl numim om îndumnezeit, ci îl mărturisim Dumnezeu înomenit.**

Vorbind despre sărbătoarea Întrupării Domnului, **Sfântul Grigorie de Nazianz** spune: „Praznicul de astăzi este arătarea lui Dumnezeu, adică nașterea, căci se zice în amândouă felurile, două numiri fiind puse același lucru. Căci Dumnezeu S-a arătat neamurilor prin naștere, El care era, și de-a pururi era, din Cel ce pururi este mai presus de pricina și de cuvânt. Întruparea s-a făcut pentru noi că Acela ce ni L-a dat pe **a fi** să ni-l dăruiască și pe **a fi bine**, iar mai vârtoș pe noi, aceștia ce am cazut prin răutate și neascultare din a fi bine, iar să ne întoarcă la aceea prin întruparea Sa. Acesta este praznicul nostru; aceasta sărbătorim astăzi: **venirea lui Dumnezeu către oameni, ca prin aceasta noi să ne ducem sau să ne întoarcem către Dumnezeu.**”

Sfântul Atanasie cel Mare, în Cuvântul său la înscrierea Preacuratei Născătoare de Dumnezeu la Betleem, vorbește cu admirație despre smerenia Fiului lui Dumnezeu venit printre oameni pentru a-i ridica din păcate: „Cine nu se va minuna de pogorâmantul Domnului? Sus slobod, și jos scris în condiții! Sus Fiu, și jos rob! Sus Împărat, și jos năimîn! Sus bogat, și jos sărac! Sus închinat, și jos numărărat între plătitorii de biruri! Sus având scaun dumnezeiesc, și jos odihnindu-se în peștera sărac! Sus, sănul cel necuprins și părintesc, și jos, un loc hrânitor de dobitoace și o peșteră! Sus, lucruri mari,

Cont. la pag 23

PAROHIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ „SFINȚII ARHANGHELI MIHAIL ȘI GAVRIIL” DIN PALM SPRINGS ÎN SĂRBĂTOARE

În perioada 7-10 noiembrie, Biserica Ortodoxă Română din Palm Springs, aflată sub scutul protector al Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil, și-a serbat hramul, precum și cei 25 de ani de la întemeierea parohiei.

Atmosfera de sărbătoare și bucurie duhovnicească a fost întregită de prezența Înaltpreasfințitului Părinte Nathaniel în mijlocul credincioșilor care au primit de la ierarh arhiereasca binecuvântare și alese cuvinte de învățătură.

Festivitățile au debutat în seara zilei de 7 noiembrie, cu Vecernia, și s-au încheiat pe data de 10 noiembrie, cu Sfânta Liturghie, urmată apoi de banchetul aniversar.

În cuvintele de învățătură rostite la Sfânta Liturghie din zilele de 8 și 10 noiembrie, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop a arătat importanța pe care o au sfinții îngeri în viața fiecărui dintre noi, stăruind de asemenea și asupra responsabilității pe care fiecare credincios o are pentru propria mântuire. Îndrumător pe calea mântuirii, a arătat Înaltul ierarh, este conștiința fiecărui, dar al lui Dumnezeu sădit în om la creație și care reprezintă un adevarat *GPS* capabil, dacă este ascultat, să-i arate omului drumul cel drept și, totodată, să-l avertizeze atunci când greșește. Slujirea de duminică a fost inaugurată cu o adevarată cateheză în care Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Nathaniel a explicat celor prezenti importanța și semnificația vesmintelor preoțești (diacon, preot și episcop), fiind apoi continuată cu Dumnezeiasca Liturghie, pe parcursul căreia, la timpul Vohodului Mic (Intrarea cu Sfânta Evanghelie), a fost hirotesit în treapta de ipodiacon cucernicul cîteț Polycarp (Bill Kroah) de la Parohia Ortodoxă „Sfânta Ana” din Pomona (California). După terminarea Sfintei Liturghii s-a ieșit în procesiune în fața bisericii, unde Înaltpreasfințitul

Părinte Arhiepiscop a rostit o rugăciune de binecuvântare a lucrărilor de renovare exterioară a bisericii și a clădirilor din complexul parohial.

Sărutându-I Sfînta Dreaptă, îi mulțumim Înaltpreasfințitului Părinte Nathaniel că a poposit în mijlocul nostru și ne-a adus arhiereasca binecuvântare și dragostea părintească, adică, pentru noi fi săi spirituali, cei *doi dinari* din evanghelia zilei. Spre deosebire însă de pilda din evanghelie, Înaltpreasfințitul Părinte nu a venit la Palm Springs ca la o casă de oaspeți, ci ca la una din multele sale *case-parohii*, pe care cu aleasă dragoste le păstrește prin preoții săi.

De asemenea, mulțumim tuturor celor care ne-au onorat cu prezența, în mod deosebit preacucernicilor preoți și diaconi (pr. prot. Constantin Alexe, pr. Cătălin Mitescu, pr. Cornel Avramescu, pr. Alin Munteanu, ierom. Dionisie și ierod. Neonil) și credincioșilor veniți din parohiile învecinate (Los Angeles, Pomona, San

Cont. la pag 24

1700 DE ANI DE LA CONVERTIREA SFÂNTULUI ÎMPĂRAT CONSTANTIN CEL MARE

- PROCLAMAREA EDICTULUI DE LA MILAN -

La 28 octombrie 312 **Constantin cel Mare** repurta o mare victorie la Pons Milvius (Podul Vulturului), lângă Roma împotriva lui Maxențiu, chiar dacă armata sa era mai mică și obosită față de cea a lui Maxențiu. În acest loc Constantin are viziune relatată de istoricul Eusebiu de Cezareea în lucrarea sa *Vita Constantini*, precum și de apologetul creștin Lactanțiu în *De mortibus persecutorum*. Evenimentul relatat în cele două lucrări constituie actul prin care s-a explicat convertirea lui Constantin cel Mare la creștinism. Istoricii bisericesti Eusebiu de Cezareea și Lactanțiu afirmă că înainte luptei de la Pons Milvius (Podul Vulturului), contra lui Maxențiu, Constantin a văzut pe cer, ziua, **o cruce luminoasă**, deasupra soarelui, cu inscripția ‘*in hoc signo vinces*’ (*prin acest semn vei învinge*). Noaptea, în vis, i s-a arătat Mântuitorul, cerându-i să pună pe steagurile armatei sale simbolul Său, ca semn protector în lupte. Victoria miraculoasă a armatei sale s-a datorat ajutorului acordat de către Dumnezeu. Dovada acestei credințe a lui Constantin în ajutorul divin este inscripția de pe Arcul lui Constantin din Roma, păstrată până astăzi, prin care mărturisește că a câștigat lupta ‘instinctu divinitatis’ (*prin inspirație divină*). Apoi i-a mărturisit lui Eusebiu de Cezareea, sub jurământ, că semnele care

i s-au arătat l-au făcut să treacă de partea creștinilor, el fiind mai înainte, ca și tatăl său, adept al cultului lui Sol Invictus (Soarele Nebiruit). Istoricul Eusebiu vorbește despre această întâmplare și în Discursul său festiv ținut cu ocazia a 30 de ani de domnie a lui Constantin.

Relevantă în această privință este și comportarea pe care a avut-o după acest eveniment Constantin cel Mare față de creștinism. El nu a repudiat dintr-o dată toată moștenirea păgânismului ci ca și tatăl său care fusese monoteist, el a continuat să considere soarele ca mediator vizibil între Dumnezeul suprem și oameni. El va înclina însă din ce în ce mai mult spre creștinism și dovada cea mai clară a atitudinii sale din această vreme o va constitui statuia sa din Forum, care după instrucțiunile sale trebuia să poarte în mâna dreaptă o cruce. Bătălia de la Pons Milvius a făcut din Constantin stăpânul absolut al Europei. Ea a marcat totodată, dacă nu propria sa convertire, cel puțin momentul din care el a devenit protectorul creștinilor. La începutul lunii ianuarie a anului 313, în urma cu 1700 de ani, Constantin părăsea Roma pentru Milan, unde va avea loc o întâlnire cu Licinius. Discuțiile au fost amicale cu atât mai mult cu cât Licinius se va căsători cu Constanția, sora lui Constantin. Această întâlnire a fost urmată imediat și de

binecunoscutul Edict de Toleranță de la Milan.

Sfântul Constantin cel Mare - Gaius Flavius Valerius Aurelius Constantinus (27 februarie 272 – 22 mai 337), cunoscut sub titulatura de Sfântul Constantin cel Mare, a fost Împărat roman, proclamat Augustus de către trupele sale în data de 25 iulie 306 și care a condus Imperiul Roman până la moartea sa, survenită în anul 337. În anul 313, împăratul Constantin cel Mare emite Edictul de la Milan (numit atunci Mediolanum), prin care creștinismul devine ‘religio licita’, adică religie permisă, la fel cu celelalte religii din imperiu. Prin edict se iau măsuri în favoarea Bisericii creștine, înlătură din legile penale pedepsele contrare creștinismului (răstignirea, zdrobirea picioarelor, stigmatizarea sau arderea cu fierul roșu), îmbunătășește tratamentul în închisori, ușurează eliberarea sclavilor acordând episcopilor și preoților dreptul de a-i declara liberi în biserici. Protejează prin lege pe săraci, orfani și văduve. Modifică legislația privind căsătoria, îngreunează divorțul, pedepsește adulterul. Atribuie Bisericii creștine casele imperiale de judecată (basilikos oikia), care vor purta în continuare numele de basilici. Mai apoi, Împăratul Constantin cel Mare a generalizat în anul 321 Duminica drept zi de odihnă în imperiu fiind sărbătoarea săptămânală a creștinilor, când chiar și soldații asistau la slujbe. Încă din anul 317 a început să bată monedă cu monograme creștine iar împăratul și familia sa au sprijinit repararea bisericilor dar au ajutat și la construirea altora mai mari și mai frumoase la Ierusalim, Roma, Antiohia, Nicomidia, Tyr etc.

Totodată, împăratul Constantin cel Mare a construit o nouă capitală - inaugurată la 11 mai 330 - transformând orașul Bizantium în orașul Constantinopol care timp de o mie de ani va fi capitala creștină a Imperiului Roman. Din fostul Bizanț, Constantin face o capitală de imperiu creștin și noul oraș l-a numit „Roma cea nouă”, umbrind Roma antică. Mai mult, episcopul noii capitale va fi ridicat la rang de cinste egal cu cel al Romei vechi, prin canonul 3 al Sinodului II Ecumenic din anul 381 și prin canonul 28 al Sinodului IV ecumenic din anul 451.

Din dorința de a ajuta Biserica, a convocat Sinodul I Ecumenic de la Niceea din anul 325, împotriva eretiei lui Arie. Sub influența sfântului Atanasie cel Mare, Sinodul a proclamat învățătura ortodoxă despre dumnezeirea Fiului care este ‘Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut nu făcut, Cel de o ființă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut’ (Simbolul Credinței sau Crezul). Când Osiu de Cordoba a rostit pentru prima dată Crezul formulat de cei 318 părinți sinodali, marele Constantin spuse „*Da, acesta este adevărul. Nu sunt teolog, dar simt că aici este adevărul. Sunt convins că nu voi l-ați făcut, ci Dumnezeu care a lucrat cu voi*” (Eusebiu de Cezarea, De vita Constantini). Era un mare moment din istoria Bisericii și a măntuirii, Duhul Sfânt lucra în Biserică, iar Biserica lui Iisus Hristos își afirma unitatea.

Mai târziu, împăratul Constantin cel Mare a trimis solie oficială, cu o misiune sfântă, în frunte cu Sfânta Împărăteasă Elena, mama sa, la Ierusalim, care să caute

crucea pe care a fost răstignit Domnul Iisus Hristos. Cu osteneală și rugăciune fierbinți, Sfânta Elena a reușit să afle Sfânta Cruce, înălțată de Episcopul cetății, Macarie I, la 14 septembrie 326, în fața mulțimii credincioșilor.

Așadar, meritele împăratului Constantin cel Mare sunt deosebite, după cum am mai spus: prin libertatea acordată creștinismului a făcut din comunitatea prigonită, o religie liberă și chiar privilegiată în imperiu și a asigurat unitatea Bisericii creștine. I s-a reproșat lui Constantin cel Mare faptul că nu s-a botezat decât pe patul morții și că a păstrat titlul de „pontifex maximus” (titlu de conducător suprem al cultelor pagâne). Adevărat, dar în primele veacuri ale creștinismului mulți catehumiți (cei care doreau să se boteze și erau în stadiul de învățare a normelor credinței creștine) amânau botezul cu anii, iar dacă ar fi renunțat la titlul mai sus numit își ridica un rival puternic și pagân, care ar fi încercat să restabilească vechea religie idolatră.

Primul împărat creștin al imperiului roman, apoi bizantin, Constantin cel Mare, a avut o domnie lungă, de peste 30 de ani (306-337), în care s-a dovedit un om de mare voință, un înțelept, un strateg, făcând Bisericii cel mai mare serviciu – dându-i libertatea după lungă perioadă de persecuții care au tulburat-o, de la Nero până la Dioclețian. Împăratul Constantin cel Mare a murit în Duminica Rusalilor, la 22 mai 337, și a fost înmormântat în biserică Sfintilor Apostoli din Constantinopol, ctitoria sa. Pentru meritele și serviciile aduse creștinismului, Biserica l-a cinstit în mod deosebit, trecându-l în rândul sfintilor, împreună cu mama sa, Elena, și numindu-l „cel întocmai cu Apostolii,” atribuindu-i înțelepciunea lui Solomon și blândețea lui David.

Despre Nașterea Domnului ...

Cont. de la pag 19

și jos, scutece mici: Cel ce dezleagă păcatele Se înfașă, Cel ce hrănește era hrănit, Cel necuprins Se vedea Prunc, Cel ce sloboadă izvoare Se împrumută de la săni, Cel ce le poartă pe toate Se purta în chip netâlcuit, Cel ce nu lipsește de nicăieri, nefiind scris împrejur într-un loc, se seria împrejur.”

Continuă frumos Sfântul Atanasie cel Mare spunând: „Nu fără rost s-a făcut nașterea Domnului din Fecioară; nu fără rost S-a înfăsat El în scutece; nu fără rost suge sănul; nu fără rost S-a culcat în iesle; nu fără rost este chemat la înscrierea lui August împăratul. Toate sunt pentru ceva, și către ceva, și cu închipuire. **Hristos Se naște din Fecioară ca să-l îndrepte pe Adam cel întâi zidit**, cel zidit din pământul fecioară, din țărână. Se înfașă cu scutece ca să dezlege lanțurile păcatelor noastre, să dezlege legăturile cu legături, după graiul cel zis că fiecare se strângă cu legăturile păcatelor. Sâni a supt ca să izvorască laptele darului, pe care l-a izvorât din coasta Sa. S-a culcat în iesle ca să îndrepte necuvântarea omenirii și să Se facă hrană pentru amândouă neamurile.

PĂIENJANIȚA

S-au întors ciobanii sus, la stână,
iar Maica obosită
mai,mai, să-nchidă somnului portița,
când
pe marginea de iesle,
de la'nceputul veacului - bătrână,
cu acu'n mână,
duios privea spre Ea
păienjanița.

“Nu tresări de frică pentru Fiul tău,
că am venit și eu să mă închin,
iar nu să-I fac vreun rău.

Nimic.

Vezi raza asta de la stea?

Prin gaură de ac încerc
ca să-i streco
firul de aur tors a borangic,
dar mâna tremură
și ochiul tot mereu mă'nșală...”

Și Maica ajută păienjanița,
de toate pentru toate mulțumind,
dar gândul care fură, peste vremi o duce
și tresări văzând pe haina ei însemnul
ce semăna atât de mult cu-o cruce...
... și un suspin se strecură pe sub colind.

A norodului păgânesc și a celui iudaic pentru care este scris: “Între două neamuri vei fi cunoscut.” A primit înscrierea cezarului August ca să îndrepteze nerânduiala cea lumească, căci înscrierea aceasta s-a făcut arvnă a bunei rânduieri lumești.”

Sfântul Atanasie comentează însemnatatea mântuitoare a Nașterii Domnului pentru neamul omenesc și arată că fiind în trup, adică circumscris de acesta, Dumnezeu Cuvântul le cuprinde în Sine pe toate. Pentru că, aşa cum este în afară de toate după fință, dar este în toată zidirea prin puterile Lui, tot astfel, cuprinzându-le pe toate, El este necuprins. Și mai adaugă Sfântul Atanasie: „Lucrul cel mai minunat era că viețuia și ca om, dar, fiind Cuvântul, dădea viață tuturor și era și împreună cu Tatăl, fiind Fiul.“

Lucrarea lui Hristos pe pământ a fost una de aducere la comuniune cu Dumnezeu a omului căzut prin neascultare de la porunca Ziditorului Său. Prin nașterea Sa din Fecioară, Iisus nu se întinează de trup, nici nu pătimește ceva (mai bine spus, este fără de păcat), ci mai degrabă sfințește trupul, „Căci, fiind în toate, nu Se împărtășește de toate, ci mai degrabă le dă viață și le hrănește pe toate.”

PRIMUL CRĂCIUN

Așa cum Biblia cuvântă,
în vremea aceea'n Țara Sfântă,
spre Betleem Sfânta Marie
mergea cu Iosif să se'nscrie.
Tot drumu-i tors și s-a'noptat,
dar loc să doarmă n-au aflat
și într-o peșteră s-au dus
și-acolo s-a născut Iisus.

Din ceruri îngerii cu-aripi albe,
parcă ningea florile dalbe,
cântând atât de lin și sfânt:
Mărire-n cer și pe pământ!

Păstorii cu fluiere în mână
cu-n miel veniră de la stână
și magi și toți cântau voios -
primul Crăciun pentru Hristos!

SCRISOAREA

BĂTRÂNULUI CERSETOR

Moș Crăciune, Moș Crăciune,
uite umbre de bătrâni,
plâng cerșind la colț de stradă
printre prunci pierduți și câini.
Cocoșați, aduși de spate,
bătrâneții prinși în cușcă,
tremurând fără nădejde,
vântu-i bate, geru-i mușcă.

Tot cerșesc un colț de pâine
două scânduri dela gard
că îmi tremură băbuță,
n-am în sobă ce să ard.

Ca în vremea de demult,
Moș Crăciun, coboară iară,
adu-L pe Mesia'n suflet
pâine multă în cămară

și apoi te du din nou
pe la cei copii cuminți
fericiți să aibe'n casă
și căldură și părinți.

Spune-le să fie buni
mulțumind lui Dumnezeu
Te-așteptăm Moșnege, dragă,
pruncii, cainii, baba, eu.

Florica Bațu Ichim
Kitchener, Ontario

Parohia Ortodoxă Română ...

Cont. de la pag 20

Diego și Phoenix). Nu în ultimul rând, alese mulțumiri Comitetului de doamne și tuturor credincioșilor din parohie care au contribuit la organizarea și buna desfășurare a evenimentelor.

Sărbătoarea hramului parohiei din Palm Springs a avut în programul ei și o expoziție de obiecte vechi, sugestiv intitulată „*Artă, cultură și tradiții românești*”, al cărei organizator a fost domnul Radu Constantin Ivănuș. Expoziția a cuprins obiecte de îmbrăcăminte (costume populare) din diverse zone ale țării, de o rară frumusețe, ce îmbină vechiul cu noul într-o arhitectură cromatică, lansându-i pe privitorii într-un arc al amintirilor și al timpurilor unei României de altă dată... Pe lângă acestea, s-au aflat obiecte meșteșugărești, fotografii vechi de familie, obiecte de uz casnic, icoane, albume de călătorie, cărți vechi și podoabe, toate aranjate cu inteligență și pasiunea omului îndrăgostit de istoria și tradițiile plaiurilor natale.

Pentru mulți dintre cei prezenți la comuniunea și împreună slujire, bucuria acelor zile va continua să fie vie în suflete, ea adăugându-se la „lada de zestre” a parohiei.

Scurt istoric al parohiei

Parohia Ortodoxă Română „Sf. Arh. Mihail și Gavril” a fost înființată în anul 1988, în timpul păstoririi Înaltpreasfințitului Părinte Nathaniel, la inițiativa câtorva credincioși care doreau să aibă propriul locaș de cult în Palm Springs și cu sprijinul părintelui protopop Constantin Alecse din Los Angeles (Protopopiatul Pacific). În acest scop, Înaltpreasfințitul Părinte Nathaniel l-a însărcinat pe părintele Mihai Cerghizan să organizeze noua Misiune din Palm Springs, prima slujbă fiind săvârșită în Duminica Floriilor (3 aprilie 1988). Pe data de 17 aprilie 1988 a fost ales primul consiliu al Misiunii „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril”, având în componență sa pe următorii credincioșii: Pompiliu Ivan – președinte, Dan Sabo – vicepreședinte, Cornel Șandor – casier, Mihai Scorteanu – epitrop, Mariana Șandor – secretară, Simona Tabakovici, Anca Scorteanu, Virginia Frunză, Simion Popescu și Elena Lupu.

Evident, începutul a fost greu, dar cu mult entuziasm, aşa că, la puțin timp după înființarea Parohiei, comunitatea din Palm Springs a început demersurile pentru strângerea fondurilor necesare cumpărării propriului lăcaș de cult. Eforturile credincioșilor au fost concretizate abia în anul 1998, prin cumpărarea actualului complex parohial, situat în Vella Rd., nr. 590, în timpul păstoririi Preacucernicului Părinte Silviu Vasile.

În intervalul de timp 1988-1999, activitățile liturgice s-au desfășurat în diverse locuri, prin bunăvoie și sprijinul unor comunități parohiale creștine, catolice (*Catholic Church Our Lady of Solitude* – Palm Springs) și episcopale (*S. Paul's Episcopal Church* – Palm Springs, *S. Margaret Episcopal Church* – Palm Desert),

a unor instituții social-filantropice (*Senior Center – Palm Springs*), ultima locație fiind chiar o capelă funerară (*Wiefels and Son Funeral Home Palm Springs*).

Actualul locaș de cult a fost inaugurat în anul 1999, în prezența Înaltpreasfințitului Părinte Nathaniel, care l-a binecuvântat pentru a se putea săvârși sfintele slujbe. Alături de locașul de cult, complexul parohial cuprinde o sală de mese cu bucătărie, oficiu parohial, 2 spații pentru închiriat, 2 hale-atelier. Mare parte din aceste încăperi au fost renovate în perioada 1998-1999.

Prin osârdia credincioșilor din parohie, în timpul păstoririi părintelui Liviu Popa, a fost achitat integral împrumutul luat din bancă pentru cumpărarea complexului parohial și au fost realizate icoanele care îmbracă tavanul și pereții laterală din biserică, pictura fiind realizată de către doamna preoteasă Titiana Popa (2006-2007). În timpul păstoririi părintelui Ioan Cozma a fost refăcut acoperișul peste clădirea principală din complexul parohial, a fost modernizat sistemul de aer condiționat din biserică și sala de mese și a fost revopsită întreaga clădire, toate aceste lucrări realizându-se prin strădania și implicarea activă a membrilor Consiliului parohial, precum și a unor credincioși inimoși din parohie. De altfel, de o considerație aparte se bucură toti cei care au contribuit și contribuie în continuare la bunul mers al parohiei.

De asemenea, nu trebuie uități preoții care au păstorit această parohie și care, împreună cu doamnele preotese și familiile dânsilor, au contribuit la zidirea sufletelor credincioșilor din biserică noastră, după cum urmează: pr. Mihai Cerghizan (1988-1992); pr. Eugen Roșu (1992-1993); pr. Silviu Vasile (1993-2004); pr. Liviu Popa (2004-2009); pr. Virgil Anton (2009-2011); pr. Vasile Bucec (2011, iunie-noiembrie); pr. Vasile Pîrău (2012, martie-noiembrie); pr. Ioan Cozma (2012-prezent).

„Și acum, dătătorule de viață, Doamne, trimite harul Tău cel Sfânt peste toți cei ce s-au ostenit la zidirea și înfrumusețarea casei Tale, primește darul lor ca și oarecând cei doi bani ai văduvei și-i înscrive în Cartea Vieții.

Pleacă-ți Doamne urechea și ascultă glasul rugăciunii lor, binecuvîntează-le viața, dăruiește-le mântuire și-i aprinde de dragoste către Tine, către aproapele și glia străbună, pentru ca toți împreună să-l preamărim pe Dumnezeu cel în Treime lăudat: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. Amin!”

Pr. Ioan Cozma

SOLIA NOV/DEC 2013